

AGM 2561

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)

เอกสารแนบ 2

สรุปข้อมูลทางการเงิน
จากรายงานประจำปี 2560

รายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการต่อรายงานทางการเงิน

คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเงินของบริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ซึ่งจัดทำขึ้น ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ภายใต้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 และตามข้อกำหนดของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ว่าด้วยการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงินภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 โดยได้มีการพิจารณาเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เหมาะสม และถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้ง มีการเปิดเผยข้อมูลสำคัญอย่างเพียงพอในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยผู้สอบได้สอบทานและตรวจสอบงบการเงินและแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีอย่างไม่มีเงื่อนไข

คณะกรรมการบริษัททำหน้าที่กำกับดูแลและพัฒนาบรรษัทภิบาล รวมทั้ง จัดให้มีและดำรงไว้ซึ่งระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน เพื่อให้มีความมั่นใจได้ว่าการบันทึกข้อมูลทางบัญชี ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลาและเพียงพอที่จะดำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สิน ตลอดจนป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตหรือการดำเนินการที่ผิดปกติดังมีสาระสำคัญ โดยคณะกรรมการบริษัทได้แต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระทำหน้าที่ กำกับดูแลงบการเงิน ประเมินระบบควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบจะปรากฏในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งได้แสดงไว้ในรายงานประจำปีนี้แล้ว

คณะกรรมการบริษัทมีความเห็นว่าระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในของบริษัทสามารถสร้างความเชื่อมั่น ได้ว่างบการเงินของบริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย แสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดถูกต้องในสาระสำคัญแล้ว

(พล.ต.ต.ดร.สุพิศาล ภัคตินันต)

ประธานกรรมการบริษัท

(นายสมพงษ์ กังสวัตน์)

ประธานกรรมการบริหาร

ข้อมูลทางการเงินโดยสรุป

รายการ	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
ผลการดำเนินงาน (พันบาท)			
รายได้จากการขายและบริการ	4,515	4,694	4,439
รายได้รวม	4,572	4,713	4,462
ต้นทุนและค่าใช้จ่ายรวม	4,270	4,492	4,201
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	302	221	261
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ(ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นบริษัท)	219	170	204
ฐานะการเงิน (พันบาท)			
สินทรัพย์รวม	3,465	3,843	3,606
หนี้สินรวม	1,775	2,114	1,889
ส่วนของผู้ถือหุ้น	1,689	1,729	1,717
สินค้างเหลือ	500	649	662
ข้อมูลต่อหุ้น			
กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อหุ้น(ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นบริษัท)	0.21	0.15	0.17
เงินปันผลต่อหุ้น	0.20	0.16	0.18
มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น	1.50	1.47	1.46
อัตราส่วนทางการเงิน (ร้อยละ)			
อัตรากำไรขั้นต้น	15%	14%	15%
อัตรากำไรสุทธิ (ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นบริษัท)	5%	4%	5%
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น(%)	16%	10%	12%
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)	1.60	1.51	1.56
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(เท่า)	1.11	1.22	1.10

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอต่อผู้ถือหุ้นของบริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย (กลุ่มบริษัท) ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและงบกระแสเงินสดรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวม รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ และได้ตรวจสอบงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) ด้วยเช่นกัน

ข้าพเจ้าเห็นว่างบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และเฉพาะของบริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรค *ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน* ในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากกลุ่มบริษัทตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณอื่น ๆ ตามที่ระบุในข้อกำหนดนั้นด้วย ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพของข้าพเจ้าในการตรวจสอบงบการเงิน สำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องเหล่านี้มาพิจารณาในบริบทของการตรวจสอบงบการเงินโดยรวมและในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นแยกต่างหากสำหรับเรื่องเหล่านี้

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบที่ได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ซึ่งได้รวมความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ด้วย การปฏิบัติงานของข้าพเจ้าได้รวมวิธีการตรวจสอบที่ออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อการประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ผลของวิธีการตรวจสอบของข้าพเจ้า ซึ่งได้รวมวิธีการตรวจสอบสำหรับเรื่องเหล่านี้ด้วย ได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้าต่องบการเงินโดยรวม เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ พร้อมวิธีการตรวจสอบสำหรับแต่ละเรื่องมีดังต่อไปนี้

ค่าความนิยม

บริษัทฯบันทึกค่าความนิยมจำนวน 156 ล้านบาทจากการซื้อหุ้นสามัญของบริษัทย่อยแห่งหนึ่ง ข้าพเจ้าให้ความสำคัญเกี่ยวกับมูลค่าของค่าความนิยมเนื่องจากมูลค่าของค่าความนิยมดังกล่าวมีจำนวนเงินที่เป็นสาระสำคัญ และการประเมินการด้อยค่าของค่าความนิยมตามที่กล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 12 ฝ่ายบริหารต้องใช้ดุลยพินิจอย่างมากในการประมาณการกระแสเงินสดในอนาคตของบริษัทย่อย รวมถึงการกำหนดอัตราคิดลดและอัตราการเติบโตในระยะยาวที่เหมาะสม ซึ่งการประเมินการด้อยค่าดังกล่าวมีผลกระทบโดยตรงต่อมูลค่าของค่าความนิยมที่แสดงอยู่ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

ข้าพเจ้าได้ทำความเข้าใจและประเมินกระบวนการพิจารณาของฝ่ายบริหารว่าสอดคล้องตามลักษณะการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์หรือไม่ นอกจากนี้ ข้าพเจ้าได้ทำการทดสอบข้อสมมติที่สำคัญที่ใช้ในการประมาณการกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ของบริษัทย่อย โดยการเปรียบเทียบข้อสมมติดังกล่าวกับแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกของบริษัทย่อย รวมถึงเปรียบเทียบประมาณการกระแสเงินสดในอดีตกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงเพื่อประเมินการใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารในการประมาณการกระแสเงินสด

ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตดังกล่าว และพิจารณาอัตราคิดลดโดยการวิเคราะห์ต้นทุนทางการเงินด้วยเงินต้นของเงินทุน และข้อมูลอื่น ๆ กับบริษัทอื่นที่เปรียบเทียบกันได้ ตลอดจนทดสอบการคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนตามแบบจำลองทางการเงิน และพิจารณาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงข้อสมมติที่สำคัญต่อมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้สอบถามการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการด้อยค่าของค่าความนิยม รวมถึงผลกระทบของประมาณการกระแสเงินสดในอนาคตจากการเปลี่ยนแปลงข้อสมมติที่สำคัญ

ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

ในการแสดงมูลค่าของลูกหนี้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีซึ่งมีจำนวนที่เป็นสาระสำคัญอย่างมากต่อการเงิน กลุ่มบริษัทจะต้องประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้และแสดงเป็นรายการหักจากลูกหนี้ตามรายละเอียดที่แสดงไว้หมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 7 โดยในการประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญดังกล่าวต้องอาศัยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารโดยพิจารณาจากประสบการณ์การเก็บเงินและการวิเคราะห์อายุหนี้ ดังนั้นการประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญดังกล่าวจึงมีผลกระทบโดยตรงต่อจำนวนหนี้สงสัยจะสูญที่บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของการกำไรหรือขาดทุน และมูลค่าของลูกหนี้ที่แสดงอยู่ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

ข้าพเจ้าได้ประเมินและทดสอบระบบการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญโดยการสอบถามผู้รับผิดชอบ ทำความเข้าใจและเลือกตัวอย่างมาทดสอบการปฏิบัติตามการควบคุมที่กลุ่มบริษัทออกแบบไว้ นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้ประเมินวิธีการและข้อสมมติที่ฝ่ายบริหารใช้ในการกำหนดนโยบายการประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญของยอดลูกหนี้ตามอายุของหนี้ที่ค้างชำระ สอบทานการจัดทำรายงานอายุหนี้ และทดสอบการคำนวณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญตามนโยบายดังกล่าว รวมถึงการอ่านรายงานการประชุมการติดตามหนี้ของฝ่ายบริหารเพื่อพิจารณาข้อบ่งชี้ต่าง ๆ และสอบถามการประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้การคำนวณเฉพาะเจาะจง

มูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับของสินค้าคงเหลือ

การประมาณการมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับของสินค้าคงเหลือตามที่เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 8 ต้องอาศัยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารในการกำหนดนโยบายสำหรับการประมาณการค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าสินค้าคงเหลือสำหรับสินค้าที่ล้าสมัยหรือเสื่อมสภาพ โดยขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์ในรายละเอียดเกี่ยวกับวงจรอายุของสินค้า ซึ่งการประมาณการมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับจะมีผลกระทบต่อจำนวนค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าสินค้าคงเหลือที่บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของการกำไรหรือขาดทุน และมูลค่าของสินค้าที่คงเหลือที่แสดงอยู่ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

ข้าพเจ้าได้ประเมินและทดสอบระบบการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการประเมินค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าสินค้าคงเหลือโดยการสอบถามผู้รับผิดชอบ ทำความเข้าใจและเลือกตัวอย่างมาทดสอบการปฏิบัติตามการควบคุมที่กลุ่มบริษัทออกแบบไว้ นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้ประเมินวิธีการและข้อสมมติที่ฝ่ายบริหารใช้ในการกำหนดนโยบายการประมาณการค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าสินค้าคงเหลือในแต่ละช่วงอายุสินค้า สอบทานการจัดทำรายงานอายุสินค้า และทดสอบการคำนวณค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าสินค้าคงเหลือตามนโยบายดังกล่าว รวมถึงวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลระยะเวลาการถือครองและการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือเพื่อระบุถึงกลุ่มสินค้าที่มีข้อบ่งชี้ว่ามีการหมุนเวียนของสินค้าที่ช้ากว่าปกติ นอกจากนั้นข้าพเจ้าได้สอบถามการจัดทำรายงานการเปรียบเทียบมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับกับราคาทุนของสินค้าคงเหลือแต่ละกลุ่มสินค้า และสุ่มตรวจสอบเอกสารประกอบรายการขายที่เกิดขึ้นภายหลังวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

การรับรู้รายได้

รายได้จากการขายและให้บริการเป็นรายการที่มีมูลค่าที่เป็นสาระสำคัญอย่างมากต่อการเงินและเป็นเกณฑ์ชี้วัดหลักในแง่ผลการดำเนินงานทางธุรกิจซึ่งผู้บริหารและผู้ใช้งบการเงินให้ความสนใจ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของรายได้จะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทโดยตรง ข้าพเจ้าจึงให้ความสำคัญในการรับรู้รายได้ของกลุ่มบริษัท

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบการรับรู้รายได้ของกลุ่มบริษัทโดยการ

- ประเมินและทดสอบระบบการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้องกับวงจรรายได้โดยการสอบถามผู้รับผิดชอบ ทำความเข้าใจและเลือกตัวอย่างมาทดสอบการปฏิบัติตามการควบคุมที่กลุ่มบริษัทออกแบบไว้

- สุ่มตรวจสอบเอกสารประกอบรายการขายและให้บริการที่เกิดขึ้นในระหว่างปีและช่วงใกล้สิ้นรอบระยะเวลาบัญชี
- สุ่มตัวอย่างสัญญาการขายและให้บริการ เพื่อตรวจสอบการรับรู้รายได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาการขายและให้บริการ และสอดคล้องกับนโยบายการรับรู้รายได้ของกลุ่มบริษัท
- สอบทานใบลดหนี้ที่กลุ่มบริษัทออกภายหลังวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี
- วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลบัญชีรายได้แบบแยกย่อย เพื่อตรวจสอบความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นของรายการขายตลอดรอบระยะเวลาบัญชี โดยเฉพาะรายการบัญชีที่ทำผ่านใบสำคัญทั่วไป

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ซึ่งรวมถึงข้อมูลที่อยู่ในรายงานประจำปีของกลุ่มบริษัท (แต่ไม่รวมถึงการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีที่แสดงอยู่ในรายงานนั้น)

ความเห็นของข้าพเจ้าต่อการเงินไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและข้าพเจ้าไม่ได้ให้ข้อสรุปในลักษณะการให้ ความเชื่อมั่นในรูปแบบใด ๆ ต่อข้อมูลอื่นนั้น

ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการเงินคือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นนั้นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของข้าพเจ้าหรือไม่ หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นแสดงขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ หากในการปฏิบัติงานดังกล่าว ข้าพเจ้าสรุปได้ว่าข้อมูลอื่นแสดงขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญแล้ว ข้าพเจ้าจะต้องรายงานข้อเท็จจริงนั้น ทั้งนี้ ข้าพเจ้าไม่พบว่ามีเรื่องดังกล่าวที่ต้องรายงาน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต้องการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนอการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง การเปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่องในกรณีที่มีเรื่องดังกล่าว และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกลุ่มบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องอีกต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของกลุ่มบริษัท

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีความสำคัญเมื่อคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผลได้ว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยง ผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานดังต่อไปนี้ด้วย

- ระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิดการปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงผลข้อมูล การแสดงผลข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

- ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัท
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารจัดทำ
- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และสรุปจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ หากข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าจะต้องให้ข้อสังเกตไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน หรือหากเห็นว่าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอ ข้าพเจ้าจะแสดงความเห็นที่เปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กลุ่มบริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่องได้
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประเมินว่า งบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่
- รวบรวมเอกสารหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการหรือของกิจกรรมทางธุรกิจภายในกลุ่มบริษัทเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินรวม ข้าพเจ้ารับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทาง การควบคุมดูแล และการปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มบริษัท ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่าข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระของข้าพเจ้าและมาตรการที่ข้าพเจ้าใช้เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าพเจ้าขาดความเป็นอิสระ

จากเรื่องทั้งหลายที่สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดใน การตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ข้าพเจ้าได้อธิบายเรื่องเหล่านี้ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชี เว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับห้ามไม่ให้เปิดเผยเรื่องดังกล่าวต่อสาธารณะ หรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้า เพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้มีส่วนได้เสียสาธารณะจะได้จากการสื่อสารดังกล่าว

ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบงานสอบบัญชีและการนำเสนอรายงานฉบับนี้

กรองแก้ว วัฒนศิริกุล

กรองแก้ว ลิ้มปิตติกุล

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เลขทะเบียน 5874

บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

กรุงเทพฯ: 23 กุมภาพันธ์ 2561

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

(หน่วย: บาท)

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
สินทรัพย์				
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	262,972,857	458,371,436	91,089,708	262,751,708
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	7 1,837,649,654	1,868,927,838	1,547,631,854	1,462,671,971
สินค้าคงเหลือ	8 661,918,903	648,842,966	559,804,960	509,072,618
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	15,795,687	12,147,426	7,592,185	5,939,747
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,778,337,101	2,988,289,666	2,206,118,707	2,240,436,044
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน				
เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกัน	183,368,633	180,758,633	176,048,633	176,798,633
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	9 -	-	494,858,940	494,858,940
เงินลงทุนในบริษัทร่วม	10 25,815,829	-	27,711,600	-
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	11 409,354,503	439,836,111	372,095,447	403,353,807
ค่าความนิยม	12 156,497,121	156,497,121	-	-
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	13 24,741,439	48,756,397	588,573	877,011
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	24 20,993,619	22,469,866	14,908,876	13,375,703
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	7,298,496	6,770,858	2,422,797	3,610,954
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	828,069,640	855,088,986	1,088,634,866	1,092,875,048
รวมสินทรัพย์	3,606,406,741	3,843,378,652	3,294,753,573	3,333,311,092

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

(หน่วย: บาท)

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	หมายเหตุ	2560	2559	2560	2559
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น					
หนี้สินหมุนเวียน					
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	14	344,826,191	150,455,223	311,000,000	-
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	15	1,175,267,980	1,614,857,866	1,007,439,492	1,400,314,220
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ		197,485,595	151,919,593	151,123,610	134,069,900
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนด					
ชำระภายในหนึ่งปี	17	28,200,000	28,200,000	28,200,000	28,200,000
ส่วนของหนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน					
ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	18	6,458,702	8,859,435	4,927,124	7,823,612
ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย		14,647,407	12,108,844	14,305,297	8,042,060
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		19,192,283	12,108,090	15,986,631	9,367,559
รวมหนี้สินหมุนเวียน		1,786,078,158	1,978,509,051	1,532,982,154	1,587,817,351
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
เงินกู้ยืมระยะยาว - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนด					
ชำระภายในหนึ่งปี	17	44,740,000	72,940,000	44,740,000	72,940,000
หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน - สุทธิจากส่วนที่					
ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	18	12,808,854	12,341,206	6,584,842	11,479,818
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	24	5,796,361	15,557,927	-	-
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	19	40,264,225	34,739,183	35,829,341	30,936,198
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		103,609,440	135,578,316	87,154,183	115,356,016
รวมหนี้สิน		1,889,687,598	2,114,087,367	1,620,136,337	1,703,173,367

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

(หน่วย: บาท)

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
ส่วนของผู้ถือหุ้น				
ทุนเรือนหุ้น	20			
ทุนจดทะเบียน				
หุ้นสามัญ 1,176,073,769 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 0.5 บาท	588,036,885	588,036,885	588,036,885	588,036,885
ทุนออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว				
หุ้นสามัญ 1,175,739,089 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 0.5 บาท	587,869,545	587,869,545	587,869,545	587,869,545
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	753,575,398	753,575,398	753,575,398	753,575,398
ส่วนเกินทุนจากการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน	6,827,505	6,827,505	-	-
กำไรสะสม				
จัดสรรแล้ว - สรรองตามกฎหมาย	22	59,000,000	56,300,000	59,000,000
ยังไม่ได้จัดสรร		246,747,506	274,172,293	232,392,782
องค์ประกอบอื่นของผู้ถือหุ้น		(609,886)	-	-
ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ		1,653,410,068	1,661,748,284	1,674,617,236
ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย		63,309,075	67,543,001	-
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		1,716,719,143	1,729,291,285	1,674,617,236
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		3,606,406,741	3,843,378,652	3,294,753,573
		-	-	-

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

(หน่วย: บาท)

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
กำไรขาดทุน:				
รายได้				
รายได้จากการขาย	3,270,510,004	3,568,518,199	3,110,523,053	3,345,982,617
รายได้จากการบริการติดตั้ง	1,168,468,090	1,125,396,003	887,161,517	687,038,224
เงินปันผลรับ	9	-	49,499,802	50,400,000
รายได้อื่น	23,508,830	19,138,365	20,401,391	15,801,051
รวมรายได้	4,462,486,924	4,713,052,567	4,067,585,763	4,099,221,892
ค่าใช้จ่าย				
ต้นทุนขาย	2,900,957,975	3,231,236,233	2,754,096,015	3,032,425,580
ต้นทุนบริการติดตั้ง	852,664,414	797,577,950	631,031,302	452,517,867
ค่าใช้จ่ายในการขาย	103,923,106	108,613,762	101,431,528	99,251,990
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	343,699,346	354,546,341	267,089,388	275,053,202
รวมค่าใช้จ่าย	4,201,244,841	4,491,974,286	3,753,648,233	3,859,248,639
กำไรก่อนส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม				
ค่าใช้จ่ายทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	261,242,083	221,078,281	313,937,530	239,973,253
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	10	(1,285,885)	-	-
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	259,956,198	221,078,281	313,937,530	239,973,253
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	(9,796,498)	(11,174,458)	(6,397,048)	(8,553,717)
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	250,159,700	209,903,823	307,540,482	231,419,536
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	24	(50,488,758)	(51,427,971)	(35,730,822)
กำไรสำหรับปี	199,670,942	172,996,695	256,112,511	195,688,714
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น:				
<i>รายการที่จะถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง</i>				
ส่วนแบ่งกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	10	(609,886)	-	-
<i>รายการที่จะถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง - สุทธิจากภาษีเงินได้</i>				
	(609,886)	-	-	-
<i>รายการที่จะไม่ถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง</i>				
<i>ขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์</i>				
ประกันภัย - สุทธิจากภาษีเงินได้	-	(6,319,300)	-	(6,319,300)
<i>รายการที่จะไม่ถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง - สุทธิจากภาษีเงินได้</i>				
	-	(6,319,300)	-	(6,319,300)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	(609,886)	(6,319,300)	-	(6,319,300)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	199,061,056	166,677,395	256,112,511	189,369,414

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้
อ้างอิง : รายงานประจำปี 2560 หน้า 121

เอกสารแนบ 2 สรุปข้อมูลทางการเงินจากรายงานประจำปี 2560

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

(หน่วย: บาท)

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
การแบ่งปันกำไร				
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ	203,904,670	169,578,197	256,112,511	195,688,714
ส่วนที่เป็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	(4,233,728)	3,418,498	-	-
	<u>199,670,942</u>	<u>172,996,695</u>	<u>256,112,511</u>	<u>195,688,714</u>
การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม				
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ	203,294,784	163,258,897	256,112,511	189,369,414
ส่วนที่เป็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	(4,233,728)	3,418,498	-	-
	<u>199,061,056</u>	<u>166,677,395</u>	<u>256,112,511</u>	<u>189,369,414</u>
กำไรต่อหุ้น	25			
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน				
กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ	<u>0.17</u>	<u>0.15</u>	<u>0.22</u>	<u>0.17</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

(หน่วย: บาท)

งบการเงินรวม											
ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ											
หมายเหตุ	ทุนเรือนหุ้น ที่ออกและ ชำระแล้ว		ส่วนเกินมูลค่า หุ้นสามัญ	เงินรับล่วงหน้า ค่าหุ้น	ส่วนเกินทุนจาก การรวมธุรกิจ ภายใต้การ ควบคุมเดียวกัน		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น		รวม	ส่วนของผู้มี ส่วนได้เสียที่	
							กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น			ส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ไม่มีอำนาจควบคุม	รวม
							ส่วนแบ่ง	รวมองค์ประกอบอื่น			
	จัดสรรแล้ว	ยังไม่ได้จัดสรร	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	รวมองค์ประกอบอื่น	ของส่วนของผู้ถือหุ้น	ของบริษัทฯ	ของบริษัทฯย่อย	ส่วนของผู้ถือหุ้น			
จากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	ของส่วนของผู้ถือหุ้น	ของบริษัทฯ	ของบริษัทฯย่อย	ผู้ถือหุ้น							
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	533,251,119	671,756,325	53,583,408	6,827,505	46,300,000	292,035,151	-	-	1,603,753,508	85,424,503	1,689,178,011
กำไรสำหรับปี	-	-	-	-	-	169,578,197	-	-	169,578,197	3,418,498	172,996,695
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	-	-	-	-	-	(6,319,300)	-	-	(6,319,300)	-	(6,319,300)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	-	-	-	-	-	163,258,897	-	-	163,258,897	3,418,498	166,677,395
รับเงินลงทุนจากผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทฯย่อย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300,000	300,000
ออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน	20	54,618,426	81,819,073	(136,437,499)	-	-	-	-	-	-	-
ใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ	21	-	-	82,854,091	-	-	-	-	82,854,091	-	82,854,091
เงินปันผลจ่าย	28	-	-	-	-	(188,118,212)	-	-	(188,118,212)	-	(188,118,212)
เงินปันผลจ่ายแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทฯย่อย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(21,600,000)	(21,600,000)
โอนกำไรสะสมที่ยังไม่ได้จัดสรรเป็นสำรองตามกฎหมาย	22	-	-	-	-	10,000,000	(10,000,000)	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	587,869,545	753,575,398	-	6,827,505	56,300,000	257,175,836	-	-	1,661,748,284	67,543,001	1,729,291,285
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	587,869,545	753,575,398	-	6,827,505	56,300,000	257,175,836	-	-	1,661,748,284	67,543,001	1,729,291,285
กำไรสำหรับปี	-	-	-	-	-	203,904,670	-	-	203,904,670	(4,233,728)	199,670,942
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	-	-	-	-	-	-	(609,886)	(609,886)	(609,886)	-	(609,886)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	-	-	-	-	-	203,904,670	(609,886)	(609,886)	203,294,784	(4,233,728)	199,061,056
เงินปันผลจ่าย	28	-	-	-	-	(211,633,000)	-	-	(211,633,000)	-	(211,633,000)
เงินปันผลจ่ายแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทฯย่อย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(198)	(198)
โอนกำไรสะสมที่ยังไม่ได้จัดสรรเป็นสำรองตามกฎหมาย	22	-	-	-	-	2,700,000	(2,700,000)	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560	587,869,545	753,575,398	-	6,827,505	59,000,000	246,747,506	(609,886)	(609,886)	1,653,410,068	63,309,075	1,716,719,143
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

(หน่วย: บาท)

หมายเหตุ	งบการเงินเฉพาะกิจการ					
	ทุนเรือนหุ้น	ส่วนเกินมูลค่า	เงินรับล่วงหน้า	กำไรสะสม		รวม
	ที่ออกและชำระแล้ว	หุ้นสามัญ	ค่าหุ้น	จัดสรรแล้ว	ยังไม่ได้จัดสรร	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	533,251,119	671,756,325	53,583,408	46,300,000	241,141,580	1,546,032,432
กำไรสำหรับปี	-	-	-	-	195,688,714	195,688,714
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	-	-	-	-	(6,319,300)	(6,319,300)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	-	-	-	-	189,369,414	189,369,414
ออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน	20	54,618,426	81,819,073	(136,437,499)	-	-
ใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ	21	-	-	82,854,091	-	82,854,091
เงินปันผลจ่าย	28	-	-	-	(188,118,212)	(188,118,212)
โอนกำไรสะสมที่ยังไม่ได้จัดสรรเป็นสำรองตามกฎหมาย	22	-	-	10,000,000	(10,000,000)	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	<u>587,869,545</u>	<u>753,575,398</u>	<u>-</u>	<u>56,300,000</u>	<u>232,392,782</u>	<u>1,630,137,725</u>
	-	-	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2560	587,869,545	753,575,398	-	56,300,000	232,392,782	1,630,137,725
กำไรสำหรับปี	-	-	-	-	256,112,511	256,112,511
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	-	-	-	-	-	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	-	-	-	-	256,112,511	256,112,511
เงินปันผลจ่าย	28	-	-	-	(211,633,000)	(211,633,000)
โอนกำไรสะสมที่ยังไม่ได้จัดสรรเป็นสำรองตามกฎหมาย	22	-	-	2,700,000	(2,700,000)	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560	<u>587,869,545</u>	<u>753,575,398</u>	<u>-</u>	<u>59,000,000</u>	<u>274,172,293</u>	<u>1,674,617,236</u>
	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

(หน่วย: บาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน				
กำไรก่อนภาษี	250,159,700	209,903,823	307,540,482	231,419,536
รายการปรับกระทบยอดกำไรก่อนภาษีเป็นเงินสดรับ (จ่าย)				
จากกิจกรรมดำเนินงาน				
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	62,963,187	66,726,859	33,324,902	36,386,875
ตัดจำหน่ายภาษีหัก ณ ที่จ่าย	1,108,147	357,715	-	-
โอนกลับค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(4,077,775)	(2,213,334)	(1,282,221)	(1,867,184)
การปรับลดราคาทุนของสินค้าคงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ (โอนกลับ)	2,108,401	(122,266)	2,241,491	72,736
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	1,285,885	-	-	-
รายได้เงินปันผลจากบริษัทย่อย	-	-	(49,499,802)	(50,400,000)
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	5,525,042	5,078,573	4,893,143	4,501,040
กำไรจากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	-	(254,821)	-	-
กำไรจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(3,507,785)	(493,022)	(2,531,105)	(492,825)
รายได้ดอกเบี้ย	(6,771,636)	(7,873,169)	(5,048,286)	(5,656,357)
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	9,796,498	11,174,458	6,397,048	8,553,717
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์				
และหนี้สินดำเนินงาน	318,589,664	282,284,816	296,035,652	222,517,538
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง				
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	35,352,145	(541,983,570)	(83,680,154)	(263,841,427)
สินค้าคงเหลือ	(15,184,338)	(148,462,947)	(52,973,833)	(174,566,391)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	(1,006,349)	(3,714,236)	(1,652,438)	(3,208,052)
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	(527,637)	(452,158)	1,188,158	(28,735)
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)				
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	(439,821,176)	397,018,144	(393,075,474)	222,648,745
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ	45,566,002	(14,959,328)	17,053,710	(15,199,610)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	7,084,193	(4,049,620)	6,619,072	(1,154,009)
เงินสดใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงาน	(49,947,496)	(34,318,899)	(210,485,307)	(12,831,941)
รับดอกเบี้ย	6,775,450	7,966,447	5,050,778	5,747,084
จ่ายผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	-	(28,500)	-	(28,500)
จ่ายดอกเบี้ย	(8,232,900)	(9,906,150)	(5,159,055)	(7,339,613)
จ่ายภาษีเงินได้	(59,985,574)	(44,657,032)	(46,697,908)	(35,706,585)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงาน	(111,390,520)	(80,944,134)	(257,291,492)	(50,159,555)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกระแสเงินสด (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

(หน่วย: บาท)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2560	2559	2560	2559
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน				
เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกัน (เพิ่มขึ้น) ลดลง	(2,610,000)	7,190,000	750,000	(750,000)
เงินสดจ่ายซื้อเงินลงทุนในบริษัทรวม	(27,711,600)	-	(27,711,600)	-
เงินปันผลรับจากบริษัทย่อย	-	-	49,499,802	50,400,000
เงินลงทุนในบริษัทย่อยเพิ่มขึ้น	-	-	-	(700,000)
เงินสดรับจากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	-	2,800,000	-	-
เงินสดรับจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	6,914,339	1,249,107	3,766,676	1,246,321
เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(4,195,175)	(7,295,239)	(3,013,675)	(5,156,163)
เงินสดจ่ายชำระเจ้าหนี้ค่าหุ้น	-	(16,800,000)	-	(16,800,000)
เงินสดสุทธิจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน	(27,602,436)	(12,856,132)	23,291,203	28,240,158
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน				
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น (ลดลง)	194,370,968	3,480,729	311,000,000	(100,000,000)
เงินสดจ่ายชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาว	(28,200,000)	(28,200,000)	(28,200,000)	(28,200,000)
เงินสดจ่ายชำระหนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	(10,943,393)	(8,857,402)	(8,828,711)	(7,007,775)
เงินสดรับจากการใช้สิทธิตามใบสำคัญ				
แสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ	-	82,854,091	-	82,854,091
เงินสดรับจากการลงทุนเพิ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-	300,000	-	-
เงินปันผลจ่ายแก่ผู้ถือหุ้น	(211,633,000)	(188,118,212)	(211,633,000)	(188,118,212)
เงินปันผลจ่ายแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	(198)	(21,600,000)	-	-
เงินสดสุทธิจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน	(56,405,623)	(160,140,794)	62,338,289	(240,471,896)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลงสุทธิ	(195,398,579)	(253,941,060)	(171,662,000)	(262,391,293)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นปี	458,371,436	712,312,496	262,751,708	525,143,001
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดปลายปี	262,972,857	458,371,436	91,089,708	262,751,708
	-	-	-	-
ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม				
รายการที่ไม่ใช่เงินสด				
ยานพาหนะและอุปกรณ์เพิ่มขึ้นจากการทำสัญญาเช่าการเงิน	7,678,000	1,461,682	-	1,461,682

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

ภาพรวมของผลการดำเนินงาน

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) (“บริษัท”) บริษัทมีรายได้หลักมาจากการจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ การดำเนินธุรกิจดังกล่าวมาจากการสั่งซื้อสินค้าจากผู้ผลิตมาเพื่อจัดจำหน่ายทำให้ไม่จำเป็นต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นจำนวนมากเหมือนธุรกิจที่ผลิตและจำหน่ายสินค้า แต่ต้องอาศัยเงินทุนหมุนเวียนสูง สำหรับการสั่งซื้อสินค้าและจัดเก็บสินค้าเพื่อขาย ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ด้วยเหตุนี้ปัจจัยความสำเร็จในธุรกิจนี้จึงขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การตลาด การบริหารจัดการสินค้าคงคลัง และการเรียกเก็บเงินอย่างมีประสิทธิภาพ บริษัทเป็นตัวแทนจำหน่ายผู้ผลิตชั้นนำระดับสากล เช่น ตราสินค้า Phelps Dodge, ตราสินค้า 3M และตราสินค้า Philips เป็นต้น ธุรกิจจัดจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ มีการตั้งกำไรขั้นต้นอยู่ในเกณฑ์ไม่สูงมากนัก เช่นเดียวกับธุรกิจจัดจำหน่ายประเภทอื่น ๆ โดยจะมุ่งเน้นการขายในปริมาณมากเพื่อเพิ่มจำนวนกำไรสุทธิ ทั้งนี้ ธุรกิจจัดจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ มีการขยายตัวตามการเติบโตของเศรษฐกิจ และธุรกิจก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ บริษัทมีรายได้จากการให้บริการติดตั้ง ซึ่งประกอบด้วยการให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม และการให้บริการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ โดยในการประกอบธุรกิจให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม บริษัทจะเป็นผู้ให้บริการด้านการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนประเภท สัดส่วน รูปแบบ ขนาดความสูง และน้ำหนักของเสาโทรคมนาคม รวมทั้งอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ทั้งนี้ รูปแบบของการให้บริการประกอบด้วยการดำเนินงานติดตั้งสถานีฐาน (New Site) เพื่อรองรับการขยายพื้นที่การให้บริการของเครือข่ายสัญญาณ และการติดตั้งอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มคุณสมบัติและศักยภาพของเสาโทรคมนาคมที่มีอยู่เดิม (Upgrade) การติดตั้งอุปกรณ์ภายในอาคาร (Inbuilding Coverage) โดยรับงานจากเจ้าของโครงข่ายหรือผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น True move, AIS และ DTAC เป็นต้น หรือรับงานจากผู้รับเหมาที่รับจ้างงานมาจากเจ้าของโครงข่าย เช่น Huawei, AWC และ ZTE เป็นต้น โดยงานจะมีลักษณะเป็นโครงการ ประกอบด้วยพื้นที่ติดตั้ง (Site) หลายแห่งในแต่ละโครงการ ซึ่งโดยทั่วไป งานติดตั้งสถานีฐานจะใช้ระยะเวลาดำเนินการติดตั้งโดยเฉลี่ยประมาณ 45 – 60 วันต่อพื้นที่ติดตั้ง ทั้งนี้ บริษัทจะมีวิศวกรของบริษัทเป็นผู้ควบคุมสำหรับงานที่ได้ส่งต่อให้แก่ผู้รับเหมาช่วงเป็นผู้ดำเนินการ โดยจะกำหนดอัตราค่าบริการเป็นอัตราคงที่ต่อพื้นที่ติดตั้งตามความยากง่ายของงาน ซึ่งมีปัจจัยพิจารณาที่สำคัญ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ของพื้นที่ติดตั้ง (ติดตั้งบนอาคารหรือตามพื้นดิน) ระยะทางของพื้นที่ติดตั้ง ประเภทและรูปแบบของเสาโทรคมนาคม และระยะเวลาดำเนินการ เป็นต้น ทั้งนี้ ธุรกิจให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมมีการขยายตัวตามการลงทุนของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งจะพิจารณาลงทุนตามภาวะเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

ในปี 2553 - 2556 บริษัทได้รับการว่าจ้างเป็นผู้ลงทุน ติดตั้ง และบำรุงรักษาอุปกรณ์ประเภทโคมโไฟและหลอดไฟประหยัดพลังงานตามโครงการ Smart Way (“อุปกรณ์ที่ติดตั้งตามสัญญา”) ของสถาบันวิศวกรรมพลังงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกองพัฒนาระบบไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งได้ร่วมกันกำหนดนโยบายเกี่ยวกับมาตรการประหยัดพลังงานไฟสาธารณะ โดยบริษัทเป็นผู้ลงทุนในการติดตั้งโคมโไฟที่มีศักยภาพในการประหยัดพลังงาน และบำรุงรักษาเป็นระยะเวลา 10 ปี ที่จังหวัดราชบุรี และเมืองพัทยา ซึ่งบริษัทจะได้รับผลตอบแทนสำหรับพลังงานไฟฟ้าที่ประหยัดได้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ทั้งนี้ ณ ปัจจุบัน บริษัทไม่มีนโยบายที่จะลงทุนในโครงการลักษณะนี้เพิ่มเติมอีกในอนาคต

และเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2558 บริษัทได้ลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทนีออนเวอร์คส์ คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย)จำกัด จำนวน 344 ล้านบาท ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับงานโทรคมนาคม โดยกลุ่มลูกค้าหลักของบริษัทนีออนเวอร์คส์ คอมมูนิเคชั่นส์ (ประเทศไทย) จำกัด จะเป็น AIS และ True ซึ่งทำให้ธุรกิจเกี่ยวกับโทรคมนาคมของบริษัทครอบคลุมทุกเครือข่าย

ต่อมาเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2560 บริษัทฯได้ลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้า ที่จัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 27.7 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 28 ของทุนจดทะเบียนของบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งถือเป็นบริษัทร่วม

อนึ่ง งบการเงินรวมของบริษัทได้ถูกจัดทำขึ้นโดยรวมงบการเงินของบริษัทและ บริษัทย่อย ตามสัดส่วนที่มีอำนาจควบคุม โดยบริษัทมีส่วนร่วมในการควบคุมบริษัทย่อย ได้แก่บริษัท ซี.เอส.เอส.เอ็นเนอร์ยี ในสัดส่วนประมาณร้อยละ 99 และบริษัท นีออนเวอร์คส์ คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย)จำกัด ในสัดส่วนร้อยละ 70 ส่วนเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด แสดงเงินลงทุนตามวิธี ส่วนได้เสียและรับรู้กำไร/ขาดทุนจากการลงทุนในบริษัทร่วม ในการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทในปี 2558 - 2560 จะวิเคราะห์จากงบการเงินรวม ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

รายได้รวม

รายได้ของบริษัท แบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ประกอบด้วย รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า เช่น สายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์เกี่ยวกับระบบป้องกันไฟลาม รายได้จากการให้บริการติดตั้ง ประกอบด้วย การให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม การให้บริการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและการให้บริการติดตั้ง อื่น ๆ นอกจากนี้ บริษัทยังมี รายได้ค่านายหน้า และ รายได้อื่น ๆ ได้แก่ ค่าส่งเสริมการตลาดของผู้จัดจำหน่าย ดอกเบี้ยรับ ค่าเช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และ กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น ซึ่งโครงสร้างรายได้รวมของกลุ่มบริษัทสามารถสรุปได้ดังนี้ :-

ตารางแสดงโครงสร้างรายได้รวมของกลุ่มบริษัท

ประเภทผลิตภัณฑ์	ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สายไฟฟ้า	2,186.94	47.83	2,639.88	56.01	2,288.04	51.27
หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง	499.85	10.93	441.60	9.37	431.56	9.67
ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง	168.09	3.68	132.70	2.82	114.63	2.57
อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า	221.87	4.85	270.86	5.75	373.49	8.37
วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม	36.82	0.81	40.98	0.87	40.62	0.91
หม้อแปลงไฟฟ้า	23.48	0.51	25.76	0.55	13.90	0.31
อื่น ๆ	37.25	0.81	16.74	0.36	8.27	0.19
รวมรายได้จากการขาย	3,174.30	69.42	3,568.52	75.72	3,270.51	73.29
รายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	1,278.49	27.96	1,050.18	22.28	1,114.71	24.98
รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม	35.89	0.79	43.62	0.93	35.31	0.79
รายได้จากการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า	15.86	0.35	-	-	-	-
รายได้จากการบริการติดตั้งอื่น ๆ	10.71	0.23	31.60	0.67	18.45	0.41
รวมรายได้จากการบริการติดตั้ง	1,340.95	29.33	1,125.40	23.88	1,168.47	26.18
รายได้ค่านายหน้า	34.70	0.76	-	-	-	-
รายได้อื่น ๆ *	22.55	0.49	19.14	0.41	23.51	0.53
รายได้รวม	4,572.50	100.00	4,713.06	100.00	4,462.49	100.00

ปี 2558 – 2560 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 4,573 ล้านบาท และ 4,713 ล้านบาท และ 4,462 ล้านบาทตามลำดับ โดยรายได้หลักมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 69-76 ของรายได้รวม ส่วนรายได้ที่สำคัญรองลงมาได้แก่ รายได้จากการบริการติดตั้ง ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 24-30 ของรายได้รวม

ปี 2559 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 4,713 ล้านบาทเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปี 2558 โดยแบ่งเป็นรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ และรายได้จากการบริการติดตั้ง ในสัดส่วนร้อยละ 76 และร้อยละ 24-29 ของรายได้รวม ตามลำดับ

ปี 2560 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 4,462 ล้านบาทลดลงประมาณร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปี 2559 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ลดลงร้อยละ 8 รายได้จากการบริการติดตั้ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 และสัดส่วนรายได้จากการขาย และบริการติดตั้งเป็นร้อยละ 73 และร้อยละ 26 ของรายได้รวม

รายได้จากการขายและการให้บริการ

- รายได้จากการขาย

รายได้หลักของบริษัทมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งในปี 2558 – 2560 บริษัทมีรายได้จากการขายจำนวน 3,174 ล้านบาท และ 3,569 ล้านบาท และ 3,271 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 69 และร้อยละ 76 และร้อยละ 73 ของรายได้รวม ตามลำดับ

รายได้จากการขายในระหว่างปี 2558 – 2560 สามารถแบ่งตามประเภทของสินค้าหลักๆ ได้ดังนี้

รายได้จากการขาย	ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สายไฟฟ้า	2,186.94	68.90	2,639.88	73.98	2,288.04	69.96
หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง	499.85	15.75	441.60	12.37	431.56	13.20
ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง	168.09	5.30	132.70	3.72	114.63	3.50
อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า	221.87	6.67	270.86	7.59	373.49	11.42
วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม	36.82	1.16	40.98	1.15	40.62	1.24
หม้อแปลงไฟฟ้า	23.48	0.74	25.76	0.72	13.90	0.43
อื่น ๆ	37.25	1.17	16.74	0.47	8.27	0.25
รวมรายได้จากการขาย	3,174.30	100.00	3,568.52	100.00	3,270.51	100.00

รายได้จากการขายปี 2559 เทียบกับปี 2558 เพิ่มขึ้น 394 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 12 เนื่องมาจากยอดขายสายไฟฟ้า และอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น จากงานโครงการเมกะโปรเจกต์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปี 2559

รายได้จากการขายปี 2560 เมื่อเทียบกับปี 2559 ลดลง 298 ล้านบาท เนื่องมาจากยอดขายสายไฟฟ้า และหลอดไฟฟ้า และอุปกรณ์ส่องสว่างลดลง เป็นจำนวน 362 ล้านบาทเนื่องจากงานโครงการเมกะโปรเจกต์ลดลง แต่ยอดขายอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 103 ล้านบาท มาจากการขายสินค้าให้โครงการบ้านจัดสรร คอนโดมิเนียม

สินค้าหลักของบริษัท ได้แก่สายไฟฟ้า ซึ่งในปี 2559 มียอดขาย จำนวน 2,640 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 21 เมื่อเทียบกับปี 2558 เนื่องมาจากงานขายสายไฟชนิดพิเศษ และในปี 2560 มียอดขายจำนวน 2,288 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 13 เมื่อเทียบกับปี 2559 เนื่องจากไม่มีการขายสายไฟชนิดพิเศษ

ส่วนการขาย หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม หม้อแปลงไฟฟ้า และอื่น ๆ มียอดขายรวมประมาณ 987 ล้านบาท และ 929 ล้านบาท และ 982 ล้านบาท ในปี 2558– 2560 ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 26-31 ของรายได้จากการขาย โดยรายได้จากการหลอดไฟและอุปกรณ์ส่องสว่างมีอัตราการเติบโตในปี 2558 แต่ในปี 2559-2560 ลดลงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีเกี่ยวกับหลอดไฟฟ้า อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยปี 2559 เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ในอัตราร้อยละ 22 และปี 2560 เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ในอัตราร้อยละ 38 มาจากการขายสินค้าให้โครงการบ้านจัดสรร และคอนโดมิเนียม

อนึ่ง รายได้จากการจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ ของบริษัทมาจากการจำหน่ายให้แก่ลูกค้าภายในประเทศทั้งหมด โดยจัดจำหน่ายให้แก่ลูกค้าทั่วประเทศ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นกลุ่มลูกค้าภาคเอกชน มีจำนวนรวมประมาณ 3,200 ราย อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบัน บริษัทมีนโยบายที่จะขยายเพิ่มฐานลูกค้าไปยังต่างประเทศในแถบอาเซียน เพื่อเตรียมพร้อมรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community: AEC) นอกจากนี้ บริษัทมีนโยบายที่จะมุ่งทำการตลาดในภาคหน่วยงานราชการมากขึ้น โดยมอบหมายให้บริษัทย่อยเป็นผู้ดำเนินการในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานราชการ ด้วยนโยบายการตลาดเชิงรุกดังกล่าว บริษัทมีความมั่นใจว่าจะช่วยส่งเสริมให้บริษัทมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ บริษัทมีนโยบายการจัดหาลูกค้าด้วยการติดต่อโดยตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ทั้งการเข้าพบโดยตรงและ/หรือการติดต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และติดต่อโดยผ่านการแนะนำจากพันธมิตรทางธุรกิจต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร ลูกค้า และผู้ผลิตสินค้า เป็นต้น โดยบริษัทได้กำหนดนโยบายให้มีการวิเคราะห์ฐานะการเงิน และประวัติการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกำหนดและปรับปรุงนโยบายการกำหนดวงเงินสินเชื่อ และระยะเวลาให้เครดิตแก่ลูกค้า ซึ่งจะช่วยให้บริษัทสามารถควบคุมวงเงินการขายให้แก่ลูกค้าแต่ละรายได้อย่างรัดกุมมากยิ่งขึ้น

- รายได้จากการบริการติดตั้ง

ธุรกิจการให้บริการติดตั้งของบริษัทสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักคือ (1) ธุรกิจการให้บริการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม (Communication System) ตลอดจนงานด้านบำรุงรักษาระบบ (Maintenance Services) และ (2) ธุรกิจการให้บริการออกแบบ จัดหา และติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม (Fire Protection System) (3) ธุรกิจการให้บริการติดตั้งอุปกรณ์อื่น ๆ โดยบริษัทมีรายได้จากการบริการติดตั้งเป็นจำนวน 1,341 ล้านบาท และ 1,125 ล้านบาท และ 1,168 ล้านบาท ในปี 2558 – 2560 ตามลำดับหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29 และร้อยละ 24 และร้อยละ 26 ตามลำดับ อัตราเติบโตดังกล่าวส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นของธุรกิจการให้บริการติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมเป็นหลัก ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นประมาณร้อยละ 93– 95 ของรายได้จากการบริการติดตั้งรวม เนื่องจากอุตสาหกรรมโทรคมนาคมมีการเติบโตและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการขยายเสาสื่อโทรคมนาคมและการติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติมเพื่อรองรับเครือข่าย 4G ของผู้ประกอบการที่ให้บริการสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ สำหรับปี 2559 บริษัทมีรายได้จากการบริการติดตั้งเป็นจำนวน 1,125 ล้านบาท ลดลงประมาณ ร้อยละ 16 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากรายได้จากธุรกิจการให้บริการติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมลดลงประมาณ 216 ล้านบาท และในปี 2560 รายได้จากการบริการติดตั้งเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 43 ล้านบาท เนื่องมาจากรายได้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ รายได้จากการบริการติดตั้งในปี 2558 – 2560 มีรายละเอียดดังนี้

รายได้จากการบริการติดตั้ง	ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	1,278.49	95.34	1,050.18	93.32	1,108.89	95.40
รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม	35.89	2.68	43.62	3.88	35.31	3.02
รายได้จากการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า	15.86	1.18	-	-	-	-
รายได้จากการติดตั้งอื่น ๆ	10.71	0.80	31.60	2.81	24.27	1.58
รวมรายได้จากการบริการติดตั้ง	1,340.95	100.00	1,125.40	100.00	1,168.47	100.00

ปี 2558 – 2559 บริษัทมีรายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม เป็นจำนวน 1,278 ล้านบาท และ 1,050 ล้านบาท ตามลำดับ ลดลงประมาณร้อยละ 18 และสำหรับปี 2560 รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมเป็นจำนวน 1,109 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมมาจากการให้บริการแก่ลูกค้าภายในประเทศทั้งหมด ซึ่งได้แก่เจ้าของโครงข่ายระบบโทรคมนาคม และผู้รับเหมารายใหญ่ซึ่งรับงานจากเจ้าของโครงข่ายระบบโทรคมนาคมโดยตรง ณ สิ้นปี 2560 บริษัท มีสัญญางานให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม มูลค่ารวมประมาณ 7,073 ล้านบาท และมีรายได้จากการให้บริการ ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ ที่รับรู้จนถึงวันสิ้นสุด ตั้งแต่ร้อยละ 95 ขึ้นไป เป็นจำนวน 5,517 ล้านบาท โดยได้รับรู้เป็นรายได้ในระหว่างปี 2560 เป็นจำนวน 1,109 ล้านบาท ทั้งนี้ รูปแบบของการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม ประกอบด้วยงานก่อสร้างสถานีฐาน (New Site) การติดตั้งอุปกรณ์เสริม (Upgrade) และงานติดตั้งอุปกรณ์ภายในอาคาร (Inbuilding Coverage) โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558-2560 มูลค่างานของ New Site มีจำนวน 3,345 ล้านบาท 4,038 ล้านบาท และ 4,910 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 75 ร้อยละ 74 และร้อยละ 75 ของมูลค่าโครงการทั้งหมด ตามลำดับ ซึ่งสามารถแบ่งรายได้การให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมตามรูปแบบของการให้บริการได้ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	ปี 2559				ปี 2560			
	มูลค่าโครงการ (ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ)	รายได้ที่รับรู้ (> 95%)			มูลค่าโครงการ (ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ)	รายได้ที่รับรู้ (> 95%)		
		รายได้ที่รับรู้สะสม ณ วันที่ 1 ม.ค. 2559	รายได้ที่รับรู้ในงวดปี 2559	รวมรายได้ที่รับรู้ ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2559		รายได้ที่รับรู้สะสม ณ วันที่ 1 ม.ค. 2560	รายได้ที่รับรู้ในงวดปี 2560	รวมรายได้ที่รับรู้ ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2560
New Site	4,384.67	3,345.79	691.88	4,037.67	5,238.57	4,037.67	871.98	4,909.65
Upgrade	1,086.30	752.86	275.40	1,028.26	1,215.40	1,028.26	143.19	1,171.45
IBC	296.91	187.88	40.17	228.05	296.09	228.04	24.39	252.43
งานอื่น ๆ *	226.46	180.53	42.73	223.26	322.32	223.26	69.33	292.59
รวม	5,994.34	4,467.06	1,050.18	5,517.24	7,072.38	5,517.23	1,108.89	6,626.12

หมายเหตุ: * งานอื่น ๆ ได้แก่ งานติดตั้ง New Site พร้อม Upgrade และงานติดตั้งพิเศษ

สำหรับรายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม มีจำนวน 36 ล้านบาท 44 ล้านบาท และ 35 ล้านบาท ในปี 2558- 2560 ตามลำดับ โดยบริษัทให้บริการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบป้องกันไฟลามให้แก่ลูกค้าด้วยการติดตั้งวัสดุและอุปกรณ์ป้องกันไฟลาม ตามช่องเปิดของท่อร้อยสายไฟฟ้าหรือระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบเครื่องปรับอากาศ ซึ่งสามารถป้องกันผลกระทบจากความร้อน เปลวไฟ และควันไฟ เป็นเวลาอย่างน้อย 3 ชั่วโมง ทั้งนี้ ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของการติดตั้งระบบป้องกันไฟลามมากขึ้น เนื่องจากสามารถช่วยชะลอการเผาไหม้และการเกิดควันไฟ ในกรณีที่เกิดอัคคีภัยได้

รายได้จากการติดตั้งอื่น ๆ ในปี 2558- 2560 มาจากรายได้จากงานโครงการ Smart Way ประมาณปีละ 7 ล้านบาท ซึ่งเป็นโครงการระยะยาวที่ลงทุน ติดตั้ง และบำรุงรักษาอุปกรณ์ประเภทโคมไฟและหลอดไฟประหยัดพลังงานของสถาบันวิศวกรรมพลังงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกองพัฒนาระบบไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ส่วนที่เพิ่มมาในแต่ละปี จะเป็นงานติดตั้งอื่น ในปี 2559 รับงานระบบเครือข่ายรักษาความปลอดภัยสารสนเทศ จำนวน 17 ล้านบาท และปี 2560 บริษัทย่อยมีรายได้จากโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ(โครงการเน็ตประชารัฐ 24,700 หมู่บ้าน)

- รายได้ค่านายหน้า

รายได้ค่านายหน้า เป็นรายได้ที่เกิดจากบริษัทย่อย ในปี 2558 การรับดำเนินการเกี่ยวกับติดต่อสื่อสาร จำนวน 35 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับรายได้รวม

- รายได้อื่น ๆ

รายได้อื่น ๆ ของบริษัท ได้แก่ รายได้จากการบริหารงาน รายได้ค่านายหน้า รายได้ค่าขนส่ง รายรับจากค่าส่งเสริมการตลาดของผู้ผลิตสินค้า ดอกเบี้ยรับ ค่าเช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น โดยในปี 2558 – 2560 บริษัทมีรายได้อื่นประมาณ 23 ล้านบาท 19 ล้านบาท และ 24 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับรายได้รวม

รายละเอียดของรายได้อื่น ๆ ของบริษัทในปี 2558 – 2560 มีรายละเอียดดังนี้

รายได้อื่น ๆ	ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายรับจากค่าส่งเสริมการตลาดของผู้ผลิตสินค้า	0.65	2.88	3.48	18.21	8.22	34.96
ดอกเบี้ยรับ	9.86	43.73	7.87	41.14	6.72	28.57
กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	1.95	8.65	-	-	3.51	14.92
รายได้ค่าขนส่ง	3.07	13.61	2.29	11.95	2.63	11.21
อื่น ๆ *	7.02	31.13	5.49	28.71	2.43	10.34
รายได้อื่น	22.55	100.00	19.14	100.00	23.51	100.00

หมายเหตุ: * อื่น ๆ ประกอบด้วย รายได้ค่าเช่า กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน และรายการปรับปรุงต่าง ๆ เป็นต้น

ต้นทุนขาย ต้นทุนบริการติดตั้ง

- ต้นทุนขาย

ต้นทุนขายของบริษัทมาจากต้นทุนจากการซื้อสินค้ามาเพื่อขายเป็นหลัก โดยทั่วไป บริษัทมีนโยบายกำหนดราคาขายโดยบวกกำไรส่วนเพิ่ม (Margin) จากต้นทุนที่ซื้อมา เพื่อจำหน่ายให้แก่ลูกค้าต่อไป โดยในปี 2558- 2560 บริษัทมีต้นทุนขายจำนวน 2,880 ล้านบาท 3,231 ล้านบาท และ 2,901 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตราส่วน ร้อยละ 89 - 91 เมื่อเทียบกับรายได้จากการขาย ตามลำดับ

ปี 2558 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,880 ล้านบาทเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 7 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นตามรายได้จากการขายที่สูงขึ้น โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 90 ลดลงจากร้อยละ 91 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาทุนของสินค้าเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับระหว่างปีเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 3 ล้านบาท ทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับผลราคาต้นทุนสินค้าคงเหลือ ณ สิ้นปี 2558 เท่ากับ 29 ล้านบาท

ปี 2559 บริษัทมีต้นทุนขาย 3,231 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 12 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้น ตามรายได้จากการขายที่สูงขึ้น โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 91 ระหว่างปี บริษัทไม่มีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับเพิ่มขึ้นทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนสินค้าคงเหลือ ณ สิ้นปี 2559 เท่ากับ 29 ล้านบาท

ปี 2560 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,901 ล้านบาท ลดลง ประมาณร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการลดลงตามรายได้จากการขายที่ลดลง โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 89 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ สิ้นปี 2560 เท่ากับ 31 ล้านบาท

- ต้นทุนบริการติดตั้ง

ต้นทุนการให้บริการเป็นต้นทุนที่เกิดจากการให้บริการติดตั้งงานระบบโทรคมนาคม และงานระบบป้องกันไฟลาม และอื่น ๆ โดยในปี 2558 - 2560 ต้นทุนบริการติดตั้งมีจำนวนประมาณ 943 ล้านบาท 798 ล้านบาท และ 853 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 70 ร้อยละ 71 และร้อยละ 73 ของรายได้จากการบริการติดตั้ง ตามลำดับ ทั้งนี้ ต้นทุนบริการติดตั้งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายหลักๆ ได้แก่ ค่าแรง และค่าสินค้าที่ใช้ในการติดตั้ง เช่น เสาคู่โทรคมนาคม อุปกรณ์ต่าง ๆ ของงานโทรคมนาคม อุปกรณ์ต่าง ๆ ของงานป้องกันไฟลาม อุปกรณ์ต่าง ๆ ของงานติดตั้งระบบไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งรวมเป็นสัดส่วนเฉลี่ยในปี 2558- 2560 ประมาณร้อยละ 87 ร้อยละ 71 และร้อยละ 90 ของต้นทุนบริการติดตั้ง ตามลำดับ อนึ่ง ต้นทุนบริการติดตั้งมาจากการให้บริการติดตั้งงานระบบโทรคมนาคมเป็นหลัก โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 - 2560 บริษัทมีต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมที่รับรู้จนถึงวันสิ้นสุดเป็นจำนวน 2,514 ล้านบาท 3,231 ล้านบาท และ 4,036 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ต้นทุนบริการติดตั้งงานระบบโทรคมนาคม	ณ 31/12/58	ณ 31/12/59	ณ 31/12/60
ต้นทุนบริการทั้งหมด(ล้านบาท)	2,721	4,785	5,468
ต้นทุนบริการที่รับรู้จนถึงวันสิ้นสุด (ล้านบาท)	1,652.82	2,514.40	3,230.62
ต้นทุนบริการที่รับรู้ในระหว่างงวด (ล้านบาท)	861.58	716.22	805.14
รวมต้นทุนบริการที่รับรู้จนถึงวันสิ้นสุด (ล้านบาท)	2,514.40	3,230.62	4,035.76

อนึ่ง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 – 2560 บริษัทได้ประมาณการต้นทุนบริการสำหรับโครงการโทรคมนาคมทั้งหมดเป็น จำนวน 2,721 ล้านบาท 4,785 ล้านบาท และ 5,468 ล้านบาท โดยได้รับรู้ต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมที่มีการดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่ร้อยละ 95 ขึ้นไปเป็นจำนวน 2,515 ล้านบาท 3,231 ล้านบาท และ 4,036 ล้านบาท แบ่งเป็นต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมยกมา 1,653 ล้านบาท 2,515 ล้านบาท และ 3,230 ล้านบาท และต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมที่รับรู้ในระหว่างปี 2558 – 2560 จำนวน 862 ล้านบาท 716 ล้านบาท และ 805 ล้านบาท ทั้งนี้ ต้นทุนบริการงานโทรคมนาคมมาจากการติดตั้งงานก่อสร้างสถานีฐาน (New Site) เป็นหลัก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 68 ของประมาณการต้นทุนบริการโครงการโทรคมนาคมทั้งหมด

ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่สำคัญของบริษัท ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายทางการเงิน โดยที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายทางการเงินมีสัดส่วนรวมกันประมาณร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับรายได้รวม โดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในแต่ละประเภทในช่วงที่ผ่านมาได้ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการขาย

ค่าใช้จ่ายในการขายประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานขาย ค่าคอมมิชชั่น ค่าขนส่ง และค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย เป็นหลัก โดยในปี 2558- 2560 มีจำนวนรวมประมาณ 101 ล้านบาท 109 ล้านบาท และ 104 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 2 ของรายได้รวม ซึ่งค่าใช้จ่ายในการขายเพิ่มขึ้นตามยอดขายที่เพิ่มขึ้น

- ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการบริหารในปี 2558 - 2560 มีจำนวน 347 ล้านบาท 355 ล้านบาท และ 344 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นประมาณ ร้อยละ 8 ของรายได้รวม ตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานเป็นหลัก ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 63 ของค่าใช้จ่ายในการบริหาร ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริหารที่สำคัญอื่น ๆ ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาของยานพาหนะ และอุปกรณ์สำนักงาน ค่าเช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงาน และค่าเช่าสำนักงานและโกดัง และค่าสาธารณูปโภค

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2558 มีจำนวน 347 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจำนวน 122 ล้านบาทหรือประมาณร้อยละ 56 เมื่อเทียบกับปี 2557 เนื่องมาจากการในปี 2558 บริษัทเพิ่มการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับเทคโนโลยี และพลังงาน รวมถึงบริษัทย่อย ทำให้มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน เพิ่มขึ้นจำนวน 58 ล้านบาท และเมื่อต้นปี 2558 บริษัทได้ลงทุนในบริษัทเกี่ยวกับพลังงานแต่เนื่องจากติดปัญหาบางประการ จึงต้องยกเลิกการลงทุน ทำให้เกิดผลขาดทุนจำนวน 2.4 ล้านบาท และช่วงกลางปี 2558 บริษัทได้ทำการย้ายสำนักงานและคลังสินค้ามายังที่ทำการใหม่ ทำให้มีค่าขนย้ายและค่าบริการสำนักงานเพิ่มขึ้น เป็นจำนวน 3 ล้านบาท รวมทั้งมีการซื้อทรัพย์สินเกี่ยวกับเครื่องใช้สำนักงานใหม่ทั้งหมด ทำให้มีค่าเสื่อมราคาเพิ่มในส่วนอาคารสำนักงาน ค่าตกแต่งสำนักงาน เครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ จำนวน 8 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้นของบริษัทย่อยจำนวน 18 ล้านบาท ทำให้ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2558 สูงกว่าปีก่อน

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2559 มีจำนวน 355 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 8 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2 เมื่อเทียบกับปี 2558 เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานและค่าเสื่อมราคาอาคารสำนักงาน ค่าตกแต่งอาคาร เครื่องใช้สำนักงาน ฯลฯ ซึ่งในปี 2559 คำนวณค่าเสื่อมราคาเต็มปี เมื่อเทียบกับปีก่อน

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2560 มีจำนวน 344 ล้านบาทลดลงจำนวน 11 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปี 2559 เนื่องมาจากการลดลงของค่าเสื่อมราคาเครื่องใช้สำนักงาน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ยานพาหนะ และค่าที่ปรึกษา

- ค่าใช้จ่ายทางการเงิน

ค่าใช้จ่ายทางการเงินของบริษัทมาจากดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมสถาบันการเงิน โดยในปี 2558 – 2560 บริษัทมีค่าใช้จ่ายทางการเงินจำนวน 11 ล้านบาท 11 ล้านบาท และ 10 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมีอัตราดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยอยู่ระหว่างประมาณร้อยละ 10-11 ต่อปี

ปี 2558 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 7.1 ล้านบาท และดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดินก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 4.2 ล้านบาท

ปี 2559 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 7.6 ล้านบาท และดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดิน ก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 3.6 ล้านบาท

ปี 2560 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 7.2 ล้านบาท และดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดิน ก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 2.8 ล้านบาท

กำไร

ปี 2558 – 2560 บริษัทมีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ และธุรกิจการให้บริการติดตั้งเป็นจำนวน 693 ล้านบาท 665 ล้านบาท และ 685 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณร้อยละ 15 ร้อยละ 14 และร้อยละ 15 ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ :-

- กำไรขั้นต้น – ธุรกิจจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ

บริษัทมีผลประกอบการที่มีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจจำหน่ายอุปกรณ์ไฟฟ้า ประมาณ 295 ล้านบาท 337 ล้านบาท และ 370 ล้านบาท ในปี 2558 – 2560 ตามลำดับ โดยคิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณ ร้อยละ 9 ในปี 2558-2559 และร้อยละ 11 ในปี 2560 ของรายได้จากการขาย เนื่องจากราคาทองแดงที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นตามราคาตลาด แต่บริษัทมีสินค้าคงเหลือที่เป็นราคาทุนต่ำ จึงทำให้กำไรขั้นต้นเพิ่มขึ้นร้อยละ 2

- กำไรขั้นต้น – ธุรกิจบริการติดตั้ง

บริษัทมีผลประกอบการที่มีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจบริการติดตั้ง ประมาณ 398 ล้านบาท และ 328 ล้านบาท ในปี 2558- 2559 โดยคิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณร้อยละ 30 และ ร้อยละ 29 ของรายได้จากบริการติดตั้งตามลำดับ ซึ่งจำนวนกำไรขั้นต้นใกล้เคียงกับปีก่อน เนื่องจากงานส่วนใหญ่เป็นงานติดตั้งสถานีฐาน (New Site)

ปี 2560 บริษัทมีกำไรขั้นต้นประมาณ 316 ล้านบาทจากธุรกิจบริการติดตั้ง หรือคิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณร้อยละ 27 ซึ่งอัตรากำไรขั้นต้น ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 2 เนื่องมาจากต้นทุนที่เพิ่มขึ้น

- กำไรสุทธิ

บริษัทมีกำไรสุทธิในปี 2558 – 2560 จำนวน 227 ล้านบาท 173 ล้านบาท และ 200 ล้านบาท และคิดเป็นอัตรากำไรสุทธิประมาณร้อยละ 5 ร้อยละ 4 และร้อยละ 4 ตามลำดับ และแบ่งเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ในปี 2558 - 2560 เป็นจำนวน 219 ล้านบาท 170 ล้านบาท และ 204 ล้านบาท ตามลำดับ

ปี 2558 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 291 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 64 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 69 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 5 ล้านบาท โดยจัดเป็นอัตรากำไรสุทธิที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 22 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราสูงกว่าอัตราที่กำหนดไม่มากเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษี

ปี 2559 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 210 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 37 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 50 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 13 ล้านบาทโดยจัดเป็นอัตรากำไรสุทธิที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 18 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราต่ำกว่าอัตราที่กำหนดเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษีซึ่งบริษัทได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี

ปี 2560 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 250 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 50 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 59 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 9 ล้านบาทโดยจัดเป็นอัตรากำไรสุทธิที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 20 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราเท่ากับอัตราที่กำหนด

อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

ปี 2558 - 2560 บริษัทมีอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นประมาณ ร้อยละ 16 ร้อยละ 10 และร้อยละ 12 ตามลำดับ บริษัทมีนโยบายจ่ายเงินปันผลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงินเฉพาะ และหลังหักสำรองตามกฎหมาย และเงินสะสมอื่น ๆ ตามที่บริษัทกำหนด (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนที่ 2 ข้อ 8.3 นโยบายการจ่ายเงินปันผล) ในระหว่างปี 2558 - 2560 บริษัทมีกำไรสุทธิจากงบการเงินเฉพาะของบริษัท เป็นจำนวนประมาณ 222 ล้านบาท 196 ล้านบาท และ 256 ล้านบาท ตามลำดับ และได้มีการจ่ายเงินปันผลสำหรับผลประกอบการดังกล่าวให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 223 ล้านบาท 188 ล้านบาท และ 212 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตราเงินปันผลจ่ายประมาณร้อยละ 101 ร้อยละ 96 และร้อยละ 83 ของกำไรสุทธิจากงบการเงินเฉพาะของบริษัท ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

เงินปันผล	เงินปันผลจ่ายต่อหุ้น (บาท)	เงินปันผลจ่ายทั้งหมด (ล้านบาท)
เงินปันผลประจำปี 2558 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,050 ล้านบาท	0.10	105
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2558 – สุทธิภายหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงินเฉพาะ และหลังหักสำรองตามกฎหมาย และเงินสะสมอื่น ๆ ตามที่บริษัทกำหนด โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.10	118
รวมเงินปันผลประจำปี 2558	0.20	223
เงินปันผลประจำปี 2559 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านบาท	0.06	70
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2559 – สุทธิภายหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงินเฉพาะ และหลังหักสำรองตามกฎหมาย และเงินสะสมอื่น ๆ ตามที่บริษัทกำหนด โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.10	118
รวมเงินปันผลประจำปี 2559	0.16	188
เงินปันผลประจำปี 2560 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านบาท	0.08	94
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2560 – สุทธิภายหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงินเฉพาะ และหลังหักสำรองตามกฎหมาย และเงินสะสมอื่น ๆ ตามที่บริษัทกำหนด โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.10	118
รวมเงินปันผลประจำปี 2560	0.18	212

หมายเหตุ : สำหรับการจ่ายปันผลจากการดำเนินงานในปี 2560 นั้นจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2561

สำหรับในอนาคต บริษัทจะยังคงดำเนินการตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลตามที่ได้ระบุในส่วนที่ 2 ข้อ 8 โครงสร้างเงินทุน หัวข้อ 8.3 นโยบายการจ่ายเงินปันผลอย่างเคร่งครัด

การวิเคราะห์ฐานะการเงิน

สินทรัพย์รวม

สินทรัพย์รวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558- 2560 มีจำนวนประมาณ 3,464 ล้านบาท 3,843 ล้านบาท และ 3,606 ล้านบาท ตามลำดับ โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่ ได้แก่ ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 38-51 ของสินทรัพย์รวมทั้งหมด ส่วนสินทรัพย์ที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ สินค้าคงเหลือ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 48-51 และที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 28-30 ของสินทรัพย์รวม

สำหรับสินทรัพย์รวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 มีจำนวนเพิ่มขึ้น 852 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 32 เมื่อเทียบกับปี 2557 เนื่องจากในระหว่างปี 2558 บริษัทมีการลงทุนเพิ่มในบริษัทย่อย (บริษัท นีออนเวิร์คส์ คอมมูนิเคชั่นส์ (ประเทศไทย) จำกัด) และ อาคารสำนักงานแห่งใหม่ ได้ก่อสร้างเสร็จ มีการตกแต่งอาคารสำนักงานแห่งใหม่ และซื้ออุปกรณ์ สำนักงาน เพื่อใช้สำหรับดำเนินการ ปัจจุบัน บริษัทได้ย้ายมาดำเนินการอยู่ ณ อาคารสำนักงานแห่งใหม่ และยกเลิกสัญญาเช่าอาคารสำนักงานรวมทั้งก่อตั้งเก็บสินค้า

ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2559 มีจำนวนเพิ่มขึ้นประมาณ 380 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 11 เมื่อเทียบกับปี 2558 โดยสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นได้แก่ ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นที่เพิ่มขึ้น 544 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 41 และสินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 149 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 30

ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2560 มีจำนวนลดลงประมาณ 237 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยสินทรัพย์ที่ลดลง ได้แก่ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลง 195 ล้านบาท ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง 31 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 13 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ลดลง 30 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่มีตัวตนลดลง 24 ล้านบาท และเงินลงทุนในบริษัทรวมเพิ่มขึ้น 25.8 ล้านบาท

- ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558-2560 บริษัทมีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น รวมประมาณ 1,325 ล้านบาท 1,869 ล้านบาท และ 1,838 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมประมาณร้อยละ 39 ร้อยละ 49 และร้อยละ 51ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ :-

- ลูกหนี้การค้า

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558-2560 บริษัทมีลูกหนี้การค้า-สุทธิประมาณ 962 ล้านบาท 1,271 ล้านบาท และ 1,220 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมประมาณ ร้อยละ 28 ร้อยละ 33 และร้อยละ 34 ตามลำดับ โดยลูกหนี้การค้ามีจำนวนเพิ่มขึ้นตามยอดขายสินค้าของบริษัท ทั้งนี้ บริษัทมีนโยบายการขายสินค้าและการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกค้าแต่ละรายที่ชัดเจน โดยบริษัทพิจารณาลำดับชั้นการให้สินเชื่อ (credit rating) จากการวิเคราะห์งบการเงินของลูกค้าย้อนหลัง และวิเคราะห์ด้านการเงิน และด้านธุรกิจ และมีนโยบายทบทวนวงเงินการให้สินเชื่ออย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ โดยเฉลี่ย บริษัทให้ระยะเวลาชำระค่าสินค้าแก่ลูกค้าประมาณ 30-120 วัน โดยรายละเอียดของอายุลูกหนี้การค้าของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 - 2560 สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางแสดงอายุลูกหนี้การค้า

รายการ	(หน่วย : ล้านบาท)					
	ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
ลูกหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	548.00	53.26%	714.00	53.48%	622.00	48.56%
ลูกหนี้เกินกำหนดชำระ						
ไม่เกิน 3 เดือน	359.00	34.89%	520.00	38.95%	530.00	41.37%
3 - 6 เดือน	32.00	3.11%	19.00	1.42%	30.00	2.34%
6 - 12 เดือน	7.00	0.68%	14.00	1.05%	26.00	2.03%
เกิน 12 เดือนขึ้นไป	83.00	8.06%	68.00	5.10%	73.00	5.70%
ลูกหนี้การค้ารวม	1,029.00	100.00%	1,335.00	100.00%	1,281.00	100.00%
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(67.00)	(6.52)%	(64.00)	(4.79)%	(61.00)	(4.76) %
ลูกหนี้การค้า-สุทธิ	962.00	93.49	1,271.00	95.21%	1,220.00	95.24%

บริษัทมีนโยบายในการประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้ โดยพิจารณาจากประสบการณ์การเก็บเงินในอดีต การวิเคราะห์อายุหนี้ และสถานะเศรษฐกิจ ณ ขณะนั้น ๆ ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์อายุของหนี้ที่คงค้าง บริษัทมีนโยบายที่จะตั้งสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 50 ของมูลค่าลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระ 6-12 เดือน และตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 100 ของมูลค่าลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 91 ของลูกหนี้การคำนวณ และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ ตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือนประมาณ ร้อยละ 1 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 8 ของลูกหนี้การคำนวณ ตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 67 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 7 ของลูกหนี้การคำนวณ ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 963 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 94 ของลูกหนี้การคำนวณ และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ ตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือนประมาณ ร้อยละ 1 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การคำนวณ ตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 64 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การคำนวณ ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 1,271 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 92 ของลูกหนี้การคำนวณ และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือนประมาณ ร้อยละ 2 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 6 ของลูกหนี้การคำนวณ ตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 61 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การคำนวณ ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 1,220 ล้านบาท

ทั้งนี้ ผู้บริหารของบริษัทมีความเห็นว่า นโยบายการตั้งสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ และระบบการควบคุมและติดตามการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมและเพียงพอสำหรับธุรกิจของบริษัท อย่างไรก็ตาม บริษัทอาจพิจารณาปรับปรุงนโยบายทางด้านลูกหนี้ให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงและประโยชน์ที่บริษัทจะได้รับ

ปี 2558-2560 บริษัทมีอัตราส่วนทางการเงินทางด้านระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ยสำหรับลูกหนี้การค้าของงานขายสินค้า ประมาณ 101 วัน 102 วัน และ 120 วัน ตามลำดับ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับนโยบายการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้การค้าของบริษัท

- ลูกหนี้อื่น

ลูกหนี้อื่นประกอบด้วย รายได้ค้างรับงานติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ มูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บ ลูกหนี้อื่น รายได้ค้างรับอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า และเงินทดรองจ่าย ซึ่งมีจำนวนรวมประมาณ 362 ล้านบาท 598 ล้านบาท และ 618 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558- 2560 ตามลำดับ โดยมีมูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บเป็นส่วนประกอบหลัก ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยประมาณร้อยละ 83 ร้อยละ 88 และร้อยละ 95 ของมูลค่าลูกหนี้อื่น

มูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บ เป็นรายได้ค่าบริการติดตั้งโทรคมนาคมที่รับรู้เป็นรายได้แล้วตามขั้นความสำเร็จของงาน แต่ยังไม่ถึงกำหนดเรียกชำระตามสัญญา ซึ่งจะประกอบด้วยต้นทุนของค่าวัสดุและค่าแรงงาน ค่างานผู้รับเหมา ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายอื่น โดยมีจำนวน 300 ล้านบาท 522 ล้านบาท และ 587 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 - 2560 ตามลำดับ

ปี 2558 บริษัทมีมูลค่างานติดตั้งระบบโทรคมนาคมตามสัญญา รวมเป็นจำนวน 4,747.66 ล้านบาท โดยได้ดำเนินการติดตั้งจนถึงวันสิ้นสุด คิดเป็นมูลค่ารวม 4,467.06 ล้านบาท แบ่งเป็นรายได้ที่รับรู้แล้วสะสมจนถึงวันที่ 1 มกราคม 2558 จำนวนรวม 3,189 ล้านบาท และรายได้ที่รับรู้ ปี 2558 จำนวน 1,279 ล้านบาท ตามลำดับ โดยได้มีการเรียกเก็บเงินจาก ผู้ว่าจ้างแล้วเป็นจำนวน 4,173 ล้านบาท คงเหลือมูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บเป็นจำนวน 300 ล้านบาท

(หน่วย: ล้านบาท)

รูปแบบการให้บริการ ติดตั้งระบบ โทรคมนาคม	มูลค่า โครงการ รวม	รายได้ที่รับรู้ตามขั้น ความสำเร็จของงาน ในแต่ละพื้นที่ติดตั้ง (≥ 95%)	รายได้ที่รับรู้สะสม จนถึงวันที่ 1 ม.ค. 58	รายได้ที่ รับรู้ในปี 2558	จำนวนเงินที่ เรียกเก็บ จากผู้ว่าจ้าง	มูลค่างาน ติดตั้งที่ แล้วเสร็จ แต่ยังไม่ เรียกเก็บ
New Site	3,530.27	3,345.79	2,330.81	1,014.98	3,167.77	180.24
Upgrade	791.71	752.86	553.98	198.88	671.50	83.97
IBC	236.49	187.88	151.22	36.66	169.89	18.87
อื่น ๆ	189.19	180.53	152.57	27.96	163.41	17.12
รวม	4,747.66	4,467.06	3,188.58	1,278.48	4,172.57	300.20

ปี 2559 บริษัทมีมูลค่างานติดตั้งระบบโทรคมนาคมตามสัญญารวมเป็นจำนวน 5,994 ล้านบาท โดยได้ดำเนินการติดตั้งจนถึงวันสิ้นสุด คิดเป็นมูลค่ารวม 5,517 ล้านบาท แบ่งเป็นรายได้ที่รับรู้แล้วสะสมจนถึงวันที่ 1 มกราคม 2559 จำนวนรวม 4,467 ล้านบาท และรายได้ที่รับรู้ปี 2559 จำนวน 1,050 ล้านบาท ตามลำดับ โดยได้มีการเรียกเก็บเงินจากผู้ว่าจ้างแล้วเป็นจำนวน 5,013 ล้านบาท คงเหลือมูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บเป็นจำนวน 521 ล้านบาท

(หน่วย: ล้านบาท)

รูปแบบการให้บริการ ติดตั้งระบบ โทรคมนาคม	มูลค่า โครงการ รวม	รายได้ที่รับรู้ตามขั้น ความสำเร็จของงาน ในแต่ละพื้นที่ติดตั้ง (≥ 95%)	รายได้ที่รับรู้ สะสมจนถึงวันที่ 1 ม.ค. 59	รายได้ที่ รับรู้ในปี 2559	จำนวนเงินที่ เรียกเก็บจาก ผู้ว่าจ้าง	มูลค่างาน ติดตั้งที่แล้ว เสร็จแต่ยังไม่ เรียกเก็บ
New Site	4,384.67	4,037.67	3,345.79	691.88	3,670.63	370.14
Upgrade	1,086.30	1,028.26	752.86	275.40	936.10	105.89
IBC	296.91	228.04	187.88	40.17	197.75	31.25
อื่น ๆ	226.46	223.26	180.53	42.73	208.76	14.56
รวม	5,994.34	5,517.23	4,467.06	1,050.18	5,013.24	521.84

ปี 2560 บริษัทมีมูลค่างานติดตั้งระบบโทรคมนาคมตามสัญญารวมเป็นจำนวน 7,072 ล้านบาท โดยได้ดำเนินการติดตั้งจนถึงวันสิ้นสุด คิดเป็นมูลค่ารวม 6,626 ล้านบาท แบ่งเป็นรายได้ที่รับรู้แล้วสะสมจนถึงวันที่ 1 มกราคม 2560 จำนวนรวม 5,517 ล้านบาท และรายได้ที่รับรู้ปี 2560 จำนวน 1,109 ล้านบาท ตามลำดับ โดยได้มีการเรียกเก็บเงินจากผู้ว่าจ้างแล้วเป็นจำนวน 6,066 ล้านบาท คงเหลือมูลค่างานติดตั้งที่แล้วเสร็จแต่ยังไม่เรียกเก็บเป็นจำนวน 586 ล้านบาท

(หน่วย: ล้านบาท)

รูปแบบการให้บริการ ติดตั้งระบบ โทรคมนาคม	มูลค่า โครงการ รวม	รายได้ที่รับรู้ตามขั้น ความสำเร็จของงาน ในแต่ละพื้นที่ติดตั้ง (≥ 95%)	รายได้ที่รับรู้ สะสมจนถึงวันที่ 1 ม.ค. 60	รายได้ที่รับรู้ ในปี 2560	จำนวนเงินที่ เรียกเก็บจาก ผู้ว่าจ้าง	มูลค่างาน ติดตั้งที่แล้ว เสร็จแต่ยังไม่ เรียกเก็บ
New Site	5,238.57	4,909.65	4,037.67	871.98	4,413.07	504.45
Upgrade	1,215.40	1,171.45	1,028.26	143.19	1,150.99	36.36
IBC	296.09	252.43	228.04	24.39	233.37	21.29
อื่น ๆ	322.32	292.59	223.26	69.33	268.66	24.30
รวม	7,072.38	6,626.12	5,517.23	1,108.89	6,066.09	586.40

- สินค้าคงเหลือ

บริษัทมีนโยบายบันทึกมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างติดตั้งด้วยราคาทุน (วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน หรือ First in First out) หรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ แล้วแต่อย่างใดจะต่ำกว่า และบันทึกมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปประเภทสายเคเบิลด้วยราคาทุน (วิธีเฉพาะเจาะจง หรือ Specific) หรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ แล้วแต่อย่างใดจะต่ำกว่า

ทั้งนี้ บริษัทจะบันทึกขาดทุนจากการลดมูลค่าของสินค้าในงบกำไรขาดทุนในกรณีที่ราคาทุนของสินค้าคงเหลือในงวดบัญชีใด ๆ มีราคาสูงกว่ามูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์ที่ทำให้การปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือให้ต่ำกว่าราคาทุนหมดไปหรือยังคงมีอยู่แต่เป็นไปในทางที่ลดลง บริษัทจะบันทึกกลับรายการผลขาดทุนที่เคยรับรู้ในงวดบัญชีก่อนๆ ในงบกำไรขาดทุนของงวดบัญชีนั้น ๆ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558-2560 บริษัทมีสินค้าคงเหลือสุทธิประมาณ 500 ล้านบาท 649 ล้านบาท และ 662 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 14 ร้อยละ 17 และร้อยละ 18 เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม ตามลำดับ ทั้งนี้ รายละเอียดของสินค้าคงเหลือของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558-2560 สามารถสรุปได้ดังนี้ :-

ตารางแสดงรายละเอียดของสินค้าคงเหลือ

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
สินค้าสำเร็จรูป	407.00	81.40%	480.00	73.96%	461.00	69.64%
หัก รายการปรับลดราคาทุนให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ	(29.00)	(5.80)%	(29.00)	(4.47%)	(31.00)	(4.68%)
สินค้าสำเร็จรูป - สุทธิ	378.00	75.60%	451.00	69.50%	430.00	64.96%
งานระหว่างติดตั้ง - งานโทรคมนาคม	108.00	21.60%	131.00	20.18%	92.00	13.90%
งานระหว่างติดตั้ง - อุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ	14.00	2.80%	67.00	10.32%	140.00	21.14%
สินค้าคงเหลือ - สุทธิ	500.00	100.00%	649.00	100.00%	662.00	100.00%

สินค้าคงเหลือของบริษัทส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสินค้าสำเร็จรูป โดยสินค้าสำเร็จรูป-สุทธิมีสัดส่วนอยู่ร้อยละ 81 ร้อยละ 74 และร้อยละ 70 ในปี 2558-2560 ของมูลค่าสินค้าคงเหลือทั้งหมด และส่วนที่เหลือเป็นงานระหว่างติดตั้ง -งานโทรคมนาคม และงานระหว่างติดตั้ง - อุปกรณ์ป้องกันไฟลามและงานติดตั้งอื่น ๆ บริษัทได้มีการรับรู้รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมในระยะแรกที่ 95% ของมูลค่างาน เมื่องานที่บริษัทได้รับมอบหมาย เสร็จเรียบร้อยพร้อมติดตั้ง ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงได้บันทึกมูลค่างานที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จเป็นงานระหว่างติดตั้งอยู่ในบัญชีสินค้าคงเหลือ ซึ่งมีจำนวน 108 ล้านบาท 131 ล้านบาท และ 92 ล้านบาท ในปี 2558 - ปี 2560 ตามลำดับ และคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 22 ร้อยละ 20 และร้อยละ 14 ของมูลค่าสินค้าคงเหลือ-สุทธิ สำหรับช่วงระยะเวลาเดียวกัน ตามลำดับ

ในช่วงปี 2558 - 2560 บริษัทมีระยะเวลาการขายสินค้าโดยเฉลี่ยประมาณ 47 วัน 49 วัน และ 58 วัน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน บริษัทมีนโยบายในการจัดเก็บสินค้าสำเร็จรูปประมาณ 30-60 วันของประมาณการยอดขาย เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาขายสินค้าของบริษัทในปัจจุบัน

อนึ่ง บริษัทมีนโยบายตั้งสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูป โดยจะตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 25 สำหรับสายไฟฟ้าที่จัดเก็บนานเกินกว่า 2 ปี และตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 25-100 เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่จัดเก็บ สำหรับสินค้าประเภทอื่นที่จัดเก็บนานเกินกว่าตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และสินค้าที่เสียหาย (Bad) ร้อยละ 100 ทั้งนี้ เนื่องจากสินค้าสำเร็จรูปของบริษัทส่วนใหญ่เป็นประเภทสายไฟฟ้าจึงไม่มีปัญหาเรื่องความล้าสมัยและเสื่อมสภาพ ณ สิ้นปี 2558และปี 2559 บริษัทได้ตั้งสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปจำนวน 29 ล้านบาทและในระหว่างปี 2560 บริษัทตั้งสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือเพิ่มขึ้นอีก 3 ล้านบาท ทำให้ ณ สิ้นปี 2560 มีสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปเป็นจำนวน 31 ล้านบาท

- **ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์**

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558-2560 บริษัทมีที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิประมาณ 474 ล้านบาท 440 ล้านบาท และ 410 ล้านบาท ตามลำดับ โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ประเภท ที่ดิน อาคาร ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 79 ร้อยละ 83 และร้อยละ 86 ของสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับสินทรัพย์อื่นที่มีสัดส่วนรองลงมา ได้แก่ ยานพาหนะ และอุปกรณ์ที่ติดตั้งตามสัญญา ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 8 ร้อยละ 6 และร้อยละ 5 ของสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ

ปี 2558 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 474 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณ 126 ล้านบาท เพิ่มขึ้นในอัตรา ร้อยละ 36 เมื่อเทียบกับปี 2557 เนื่องจาก ระหว่างปีบริษัทมีการลงทุนในบริษัทย่อย และได้รวมทรัพย์สินของบริษัทย่อยเข้าไป ในงบการเงินรวม และในส่วนของบริษัทอาคารสำนักงานและคลังสินค้าแห่งใหม่ ได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จ ซึ่งบริษัทได้ย้ายที่ทำการมายัง สำนักงานแห่งใหม่ ทำให้ทรัพย์สินในส่วนของค่าตกแต่งอาคารสำนักงาน อุปกรณ์สำนักงาน และเครื่องใช้สำนักงานเพิ่มขึ้นจาก ปีก่อน บริษัทมีการตัดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ตามระยะเวลาการใช้งานเป็นจำนวน 34 ล้านบาท

ปี 2559 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 440 ล้านบาท ลดลงประมาณ 34 ล้านบาท มาจากค่าเสื่อมราคา ประจำปี

ปี 2560 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 410 ล้านบาท ลดลงประมาณ 30 ล้านบาท มาจากค่าเสื่อมราคา ประจำปี และมีการขายทาวเฮาส์ 3 ชั้นพร้อมที่ดิน จำนวน 1 หลัง

- **สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี**

ปี 2556 บริษัทได้มีการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติ ซึ่งกำหนดให้บริษัทระบุผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดจากความแตกต่างของมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินระหว่างเกณฑ์ทางบัญชีและภาษีอากร เพื่อรับรู้ผลกระทบทางภาษี เป็นสินทรัพย์หรือหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยจากการนำมาตรฐานการบัญชีดังกล่าวมาถือปฏิบัติ มีผลทำให้บริษัทมีสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 เป็นจำนวนประมาณ 18 ล้านบาท 22 ล้านบาท และ 21 ล้านบาท ตามลำดับ

- **อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน**

	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร*	63%	47%	56%
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	7%	5%	5%
อัตรากาไรหมุนของสินทรัพย์ (เท่า)	1.50	1.29	1.20

หมายเหตุ : * คำนวณจากที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ

ปี 2558-2560 บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจและสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวรประมาณ ร้อยละ 63 ร้อยละ 47 และร้อยละ 56 ตามลำดับ มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ประมาณร้อยละ 7 ร้อยละ 5 และร้อยละ 5 ตามลำดับ และมีอัตรากาไรหมุนของสินทรัพย์ 1.50 เท่า 1.29 เท่า และ 1.20 เท่า ตามลำดับ

สภาพคล่อง

(หน่วย : ล้านบาท)

	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไป)ในกิจกรรมดำเนินงาน	442.07	(80.94)	(111.39)
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไป)ในกิจกรรมลงทุน	(405.80)	(12.85)	(27.60)
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไป)ในกิจกรรมจัดหาเงิน	278.04	(160.14)	(56.40)
กระแสเงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	314.31	(253.94)	(195.39)

จากนโยบายการประกอบธุรกิจของบริษัทที่ต้องการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายสินค้า และการให้บริการติดตั้ง รวมทั้งจ่ายผลตอบแทนคืนให้กับผู้ถือหุ้นทุกปี ดังนั้น กระแสเงินสดส่วนใหญ่จึงถูกใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ในรูปแบบของสินค้าคงเหลือ และลูกหนี้การค้า ซึ่งมีผลทำให้ในแต่ละปี บริษัทมีการใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมดำเนินงานและกิจกรรมลงทุนเป็นหลัก

ปี 2558 บริษัทได้รับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 442 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่มาจากลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง 122 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 291 ล้านบาท ในขณะที่มีเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นลดลง 11 ล้านบาท สินค้าคงเหลือลดลง 13 ล้านบาท และบริษัทได้ใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 406 ล้านบาท โดยใช้ในการก่อสร้างอาคารสำนักงานใหม่และซื้อสินทรัพย์อื่น ๆ รวมประมาณ 98 ล้านบาท มีเงินลงทุนในบริษัทย่อย 316 ล้านบาท ทั้งนี้บริษัทได้ใช้กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 278 ล้านบาท มาจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 70 ล้านบาท เงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 37 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 13 ล้านบาท และมีเงินสดรับจากการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 298 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2558 บริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 115 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีกระแสเงินสดสุทธิในปี 2558 เพิ่มขึ้นประมาณ 314 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2558 ประมาณ 712 ล้านบาท

ปี 2559 บริษัทมีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 81 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่มาจากลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นเพิ่มขึ้น 542 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 210 ล้านบาท ในขณะที่มีเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นเพิ่มขึ้น 397 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 148 ล้านบาท และบริษัทได้ใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 13 ล้านบาท โดยใช้ไปในการซื้ออุปกรณ์สำนักงานประมาณ 7 ล้านบาท จ่ายชำระเจ้าหนี้ค้างหนี้ 16.8 ล้านบาท ทั้งนี้บริษัทได้ใช้กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 160 ล้านบาท มีเงินกู้ยืมระยะสั้นเพิ่มขึ้น จำนวน 3 ล้านบาท ชำระเงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 28 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 9 ล้านบาท และมีเงินสดรับจากการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ 83 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2559 บริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 188 ล้านบาท และจ่ายปันผลแก่ผู้มีส่วนได้เสียแต่ไม่มีอำนาจควบคุม 21.6 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีกระแสเงินสดสุทธิในปี 2559 ลดลงประมาณ 254 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2559 ประมาณ 458 ล้านบาท

ปี 2560 บริษัทมีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 111 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 250 ล้านบาท มีเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นลดลง 440 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 13 ล้านบาท และบริษัทได้ใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 28 ล้านบาท โดยใช้ไปในการซื้ออุปกรณ์สำนักงานประมาณ 11 ล้านบาท จ่ายเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดร เพาเวอร์ จำกัด 28 ล้านบาท ทั้งนี้บริษัทได้ใช้กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 56 ล้านบาท มีเงินกู้ยืมระยะสั้นเพิ่มขึ้น จำนวน 194 ล้านบาท ชำระเงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 28 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 11 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2560 บริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 212 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีกระแสเงินสดสุทธิในปี 2560 ลดลงประมาณ 195 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2560 ประมาณ 263 ล้านบาท

ทั้งนี้ บริษัทมีอัตราส่วนสภาพคล่องในปี 2558-2560 คิดเป็น 1.60 เท่า 1.51 เท่า และ 1.56 เท่า ตามลำดับ และอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว คิดเป็น 1.28 เท่า 1.18 เท่า และ 1.18 เท่า ตามลำดับ ซึ่งอัตราส่วนดังกล่าวอยู่ในระดับไม่สูงมากนัก เนื่องจากธุรกิจของบริษัทจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ โดยที่ผ่านมา บริษัทใช้แหล่งเงินทุนจากเงินกู้ยืมระยะสั้นเป็นหลักเพื่อใช้ในการซื้อ และใช้จ่ายในการติดตั้งงานโทรคมนาคม และงานติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ

แหล่งที่มาของเงินทุน

- โครงสร้างเงินทุน

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558-2560 อยู่ในระดับ 1.07 เท่า 1.22 เท่า และ 1.10 เท่า ซึ่งอัตราส่วนหนี้สินต่อผู้ถือหุ้นอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

หนี้สิน

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558- 2560 มีจำนวนประมาณ 1,775 ล้านบาท 2,114 ล้านบาท และ 1,890 ล้านบาท ตามลำดับ โดยหนี้สินส่วนใหญ่เป็นเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น และเงินกู้ยืมระยะสั้น ซึ่งคิดรวมเป็นประมาณร้อยละ 80 ของหนี้สินทั้งหมดในปี 2560

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 มีจำนวนประมาณ 1,775 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,591 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,218 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระจำนวนประมาณ 167 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 28 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 185 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียน ที่สำคัญ คือ เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 101 ล้านบาท สรรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 22 ล้านบาท หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 19 ล้านบาท และเจ้าหนี้ค่าหุ้นจำนวน 17 ล้านบาท

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 มีจำนวนประมาณ 2,114 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,978 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,615 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระจำนวนประมาณ 152 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 28 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 136 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 73 ล้านบาท สรรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 35 ล้านบาท หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 12 ล้านบาท

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีจำนวนประมาณ 1,890 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,786 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,175 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระจำนวนประมาณ 197 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 28 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 105 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 45 ล้านบาท สรรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 40 ล้านบาท หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 13 ล้านบาท

- เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

บริษัทและบริษัทย่อย มีการใช้แหล่งทุนจากเงินกู้ยืมระยะสั้นเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้บริษัทประสบกับความเสี่ยงทางด้านสภาพคล่องทางการเงินได้ อย่างไรก็ตาม วงเงินสินเชื่อหลักที่บริษัทได้รับเป็นเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร และเงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งสถาบันการเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริษัทใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการดำเนินธุรกิจ โดยบริษัทมีความมั่นใจว่าบริษัทจะสามารถจ่ายคืนเงินกู้ยืมดังกล่าวแก่สถาบันการเงินได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

หนี้สินในส่วนของผู้กู้ยืมจากสถาบันการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีรายละเอียดดังนี้ :-

- **เงินกู้ยืมระยะสั้น วงเงินรวม 1,413 ล้านบาท แบ่งเป็น**
 - เงินเบิกเกินบัญชี วงเงิน 78 ล้านบาท
 - เงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน และวงเงิน Trade on Demand เป็นวงเงินค้ำยตั๋วสัญญาใช้เงิน แต่สามารถเบิกเงินจากสถาบันการเงินตามยอดลูกหนี้และ/หรือเจ้าหนี้ที่ใช้อ้างอิง วงเงินรวม 1,335 ล้านบาท
- ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทย่อยมีเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเป็นจำนวน 29 ล้านบาท

• **เงินกู้ยืมระยะยาว วงเงินรวม 198.10 ล้านบาท แบ่งเป็น**

- เงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับซื้อที่ดินและอาคาร ซึ่งเป็นที่ตั้งของคลังสินค้าอำเภอบางพระ จังหวัดชลบุรี วงเงินรวม 18.10 ล้านบาท โดยบริษัทได้เบิกใช้วงเงิน และชำระเสร็จสิ้นภายในเดือนตุลาคม 2557
- เงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับซื้อที่ดิน และก่อสร้างสำนักงานและคลังสินค้าแห่งใหม่ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วงเงินรวม 180 ล้านบาท แบ่งเป็นวงเงินสำหรับซื้อที่ดิน จำนวน 120 ล้านบาท และวงเงินสำหรับก่อสร้างสำนักงาน และคลังสินค้าแห่งใหม่ จำนวน 60 ล้านบาท โดยบริษัทได้เบิกใช้วงเงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับซื้อที่ดินแล้วจำนวน 118.40 ล้านบาท กำหนดชำระคืนเงินกู้ยืมสำหรับซื้อที่ดินเป็นรายเดือนรวมทั้งหมด 78 งวดๆ ละประมาณ 0.83 ล้านบาท โดยชำระคืนงวดแรกเดือน กรกฎาคม 2558 และ ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มียอดคงค้างประมาณ 73 ล้านบาท

- **หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน**

บริษัทได้ทำสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทลีสซิ่ง เพื่อเช่า และเช่าซื้อยานพาหนะ สำหรับใช้ในการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งอายุของสัญญามีระยะเวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ถึง 5 ปี โดยมีกำหนดการชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน และคิดดอกเบี้ยในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 2.35-10.64 ต่อปี ในระหว่างปี 2558-2560

ทั้งนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558- 2560 บริษัทมีภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าเช่าขั้นต่ำตามสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าซื้อเป็นจำนวน 31 ล้านบาท 24 ล้านบาท และ 22 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดแบ่งตามระยะเวลาชำระหนี้ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	ณ 31/12/58			ณ 31/12/59			ณ 31/12/60		
	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม
ผลรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า	9.25	21.73	30.98	9.95	13.72	23.67	7.47	14.06	21.53
ดอกเบี้ยรายการตัดบัญชี	(1.34)	(2.34)	(3.68)	(1.09)	(1.37)	(2.47)	(1.01)	(1.25)	(2.26)
มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า	7.91	19.39	27.30	8.86	12.34	21.20	6.46	12.81	19.27

- **ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ**

ปี 2558 บริษัทมีต้นทุนบริการงานติดตั้งจำนวน 943 ล้านบาท เป็นของงานโทรคมนาคมจำนวน 861 ล้านบาทและเป็นงานติดตั้งอื่น 82 ล้านบาท ปี 2559 บริษัทมีต้นทุนงานติดตั้ง 798 ล้านบาท เป็นของงานโทรคมนาคม จำนวน 727 ล้านบาทเป็นงานติดตั้งอื่น 71 ล้านบาท และปี 2560 บริษัทมีต้นทุนงานติดตั้ง 853 ล้านบาท เกิดจากงานโทรคมนาคมจำนวน 805 ล้านบาทเป็นงานติดตั้งอื่นจำนวน 48 ล้านบาท และต้นทุนบริการที่เกิดขึ้นจริงโดยบริษัทได้รับใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการในปี 2558 เป็นจำนวน 897 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 803 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 94 ล้านบาท ปี 2559 มีใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการเป็นจำนวน 843 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 726 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 117 ล้านบาท ปี 2560 มีใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการ เป็นจำนวน 887 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 720 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 167 ล้านบาท และปี 2558 บริษัทมีงานระหว่างทำ จำนวน 121 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 107 ล้านบาทและงานติดตั้งอื่นจำนวน 14 ล้านบาท ปี 2559 งานระหว่างทำ 197 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม 131 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 66 ล้านบาท ปี 2560 มีงานระหว่างทำ 232 ล้านบาทประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 92 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 140 ล้านบาท ซึ่งเกิดขึ้นจากบริษัทได้มีการรับรู้รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมในระยะแรกที่ 95% ของมูลค่างาน เมื่องานที่บริษัทได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยพร้อมติดตั้ง ดังนั้น งานโทรคมนาคมที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามขั้นความสำเร็จดังกล่าว จะถูกบันทึกเป็นงานระหว่างทำในบัญชีสินค้าคงเหลือแทน ด้วยเหตุนี้ งานระหว่างทำคงเหลือเป็นต้นทุนที่ยังไม่ถูกเรียกชำระในปี 2558 เป็นจำนวน 167 ล้านบาท ซึ่งประกอบไปด้วยต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระของงานโทรคมนาคม 164 ล้านบาท เป็นของงาน Circuit Switcher 3 ล้าน ในปี 2559 จำนวน 152 ล้านบาท ซึ่งเป็นของงานโทรคมนาคมทั้งจำนวน และในปี 2560 จำนวน 197 ล้านบาท ซึ่งเป็นของงานโทรคมนาคมทั้งจำนวน ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ :-

หน่วย: ล้านบาท	ณ 31/12/58	ณ 31/12/59	ณ 31/12/60
ต้นทุนบริการที่รับรู้ในระหว่างงวด	942.98	797.58	852.66
ต้นทุนบริการที่เกิดขึ้นจริง	(883.71)	(776.65)	(747.17)
บวก งานระหว่างทำ	107.61	130.99	92.00
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ	166.88	151.92	197.49

- ส่วนของผู้ถือหุ้น

ส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558–2560 มีจำนวนประมาณ 1,689 ล้านบาท 1,729 ล้านบาท และ 1,717 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามผลประกอบการที่มีกำไรสุทธิ 227 ล้านบาท 173 ล้านบาท และ 200 ล้านบาทตามลำดับ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นรวม 1,689 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท 1,653 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 85 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนประมาณ 487 ล้านบาท เนื่องจากการแปลงใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ ทำให้บริษัทมีเงินลงทุนเพิ่มขึ้นจำนวน 183 ล้านบาท ส่วนเกินมูลค่าหุ้นเพิ่มขึ้น จำนวน 187 ล้านบาท และเงินรับล่วงหน้าค่าหุ้นจากการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญจำนวนเพิ่มขึ้น 15 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 227 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 115 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นรวม 1,729 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท 1,662 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 67 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนประมาณ 40 ล้านบาท เนื่องจากการแปลงใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ ทำให้บริษัทมีเงินลงทุนเพิ่มจำนวน 55 ล้านบาท โดยเงินดังกล่าว บริษัทรับมาเป็นเงินรับล่วงหน้าค่าหุ้นจากการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญจำนวน 54 ล้านบาท ส่วนเกินมูลค่าหุ้นเพิ่มขึ้น จำนวน 82 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 173 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 188 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 1,717 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท 1,654 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 63 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนประมาณ 12 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 200 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 212 ล้านบาท

ค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี

ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) มีรายละเอียดดังนี้ :-

- ปี 2558 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.47 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.78 ล้านบาท โดยปี 2558 บริษัท ได้เพิ่มจำนวนบริษัทย่อย เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งบริษัทโดยบริษัท และบริษัทย่อยไม่มีการให้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี
- ปี 2559 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.47 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.86 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการให้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี
- ปี 2560 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.77 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.96 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการให้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี

ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต

ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต ได้แก่

- **ความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาทองแดง ซึ่งมีผลกระทบต่อรายได้และต้นทุนของสินค้าประเภทสายไฟฟ้า**
สายไฟฟ้าจะมีต้นทุนหลักเป็นทองแดง ซึ่งราคาทองแดงจะมีการเปลี่ยนแปลงตามอุปสงค์และอุปทานในตลาดโลก โดยการเปลี่ยนแปลงราคาทองแดงจะส่งผลกระทบต่อราคาซื้อหรือต้นทุนของสายไฟฟ้า รวมทั้งราคาจำหน่ายหรือรายได้ และอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงที่ราคาทองแดงปรับลดลง หากบริษัทไม่สามารถปรับราคาขายสินค้าให้สอดคล้องตามราคาต้นทุนสินค้าที่มีการเปลี่ยนแปลง อาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนขายและมูลค่าสินค้าคงเหลือของบริษัท ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงได้ให้ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงดังกล่าว โดยมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาทองแดงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อคาดการณ์ทิศทาง และแนวโน้มของราคาทองแดงและนำไปใช้ในการบริหารปริมาณสินค้าคงคลังของสายไฟฟ้าให้เป็นไปตามความเหมาะสม เนื่องจาก

โดยทั่วไป เมื่อราคาทองแดงมีความผันผวน จะใช้ระยะเวลาหนึ่งประมาณ 6 - 7 เดือน (Lapse Time) ก่อนที่จะส่งผลกระทบต่อราคาจำหน่ายและต้นทุนของสายไฟฟ้า ด้วยวิธีการดังกล่าวจะช่วยบริษัทในการลดผลกระทบจากการผันผวนของราคาทองแดงได้ระดับหนึ่ง

■ **ความเสี่ยงจากความไม่สม่ำเสมอของด้านรายได้จากการให้บริการงานในลักษณะโครงการ**

การให้บริการออกแบบ และติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมของบริษัท เป็นการให้บริการซึ่งมีลักษณะเป็นรายโครงการที่มีกำหนดเวลาแล้วเสร็จไม่ใช่เป็นสัญญาว่าจ้างทำงานระยะยาว ดังนั้น ความต่อเนื่องในรายได้ของบริษัทจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการได้รับเลือกเข้าทำงานในแต่ละโครงการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสม่ำเสมอของรายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมของบริษัท อย่างไรก็ตาม จากการที่บริษัทมีประวัติการทำงานที่ดี สามารถส่งมอบงานให้แก่ลูกค้าได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดทุกโครงการ กอปรกับ ณ ปัจจุบัน ภาวะอุตสาหกรรมของธุรกิจโทรคมนาคมมีแนวโน้มเติบโตจากการเปิดประมูลใบอนุญาตโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 4G รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารของบริษัทจึงเชื่อว่าจะได้รับผลกระทบจากความเสียดังกล่าวไม่มากนัก

■ **ความเสี่ยงด้านเงินทุนหมุนเวียน**

ในการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ และการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนสูง สำหรับการสั่งซื้อสินค้าและจัดเก็บสินค้าเพื่อขาย ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า รวมทั้งใช้ในขั้นตอนการเตรียมงานโครงการ และการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการดำเนินงานในโครงการติดตั้งระบบโทรคมนาคม ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนที่จะได้รับชำระเงินจากผู้ว่าจ้างตามสัญญา ทั้งนี้ ที่ผ่านมา บริษัทให้แหล่งเงินกู้ระยะสั้น จากสถาบันการเงินเป็นเงินทุนหมุนเวียนหลัก เพื่อดำเนินธุรกิจดังกล่าว ส่งผลให้มีอัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วในปี 2558-2560 ดังนี้ ปี 2558 ประมาณ 1.60 เท่า และ 1.28 เท่า และปี 2559 ประมาณ 1.51 เท่า และ 1.18 เท่า และปี 2560 ประมาณ 1.56 เท่า และ 1.18 เท่า และ 1.18 เท่า ตามลำดับ

CS Group

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)
329 หมู่ 3 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
โทรศัพท์. (+66) 02-018-1111 โทรสาร. (+66) 02-018-1142
เว็บไซต์. www.cssthai.com